LONG LIVE THAT SONG

НЕК ЖИВИ ТА ПЈЕСМА

OJKAČA AND THE SONG OF KRAJINA SERBS

ОЈКАЧА И КРАЈИШКА ПЈЕСМА

LONG LIVE THAT SONG HEK ЖИВИ ТА ПЈЕСМА

OJKAČA AND THE SONG OF KRAJINA SERBS

ОЈКАЧА И КРАЈИШКА ПЈЕСМА

Published by World Music Association of Serbia ©2024

worldmusic.org.rs facebook.com/WorldMusicAsocijacijaSrbije etnoumlje@gmail.com

This publication has been realized exclusively for promotion of Serbia at The World Music Expo Womex 2024 and other promotions of Serbia roots and world music abroad. NOT FOR SALE! / Ова публикација је реализована за потребе представљања Србије на The World Music Expo WOMEX 2024 и осталих представљања традиционалне и world music из Србије у иностранству. Није за продају!

The executive producer of the project: **Oliver Đorđević.** chairman of the Board of World Music Association of Serbia

Editor: **Marija Vitas**, ethnomusicologist, vice-chairman of the Board of World Music Association of Serbia

This publication was realized in cooperation with the Musical Society of the Republic of Srpska

Our special thanks for his help and support to: **Mrs Dragana Mitrović**, Coordinator of musical art and discography of the Ministry of Culture of the Republic of Serbia, **Saša Pavlović**, **PhD**, Academy of Arts, University of Banja Luka, Museum of the Republic of Srpska, Ethnographic Museum in Belgrade

Graphic design and visual identy of project: Aleksandar Ružičić

Texts: Marija Vitas, Dragica Panić Kašanski, PhD, Department for Ethnomusicology, Academy of Arts, University of Banja Luka and Oliver Đorđević

English translation: **Sino Beps**, Belgrade

An overview of Serbian folk customs: Maša Vukanović, PhD

Illustrations of Serbian folk customs: Vladimir Bursać

Lector: Jelena Đorđević

Print: **Zlatna knjiga**, Jagodina, Serbia ISBN 978-86-89607-40-6, WMAS DIG 306

This publication contains 26 songs in digital format! All rights reserved / Ова публикација садржи 26 песама у дигиталном формату! Ауторска права за песме припадају ауторима и извођачима, по закону.

This Guide is published by the World Music Association of Serbia (WMAS), a non-profit organization founded in 2000 by a group of musicians, journalists and concert organisers. The organization is dedicated to the development and promotion of Serbian traditional and world music. The World Music Association of Serbia is a representative cultural association in the field of intangible heritage. It is a NGO partner of UNESCO and a member of the European Folk Network. He is the founder of the Music Information Centre of Serbia.

The project Serbia at Womex 2024 was supported by
The Ministry of Culture of the Republic of Serbia
The Organization of Phonogram Producers of Serbia - OFPS - ofps.org.rs
The City of Jagodina - jagodina.org.rs
Ralex Company, Jagodina/Serbia - ralex.rs

Photos on the cover: Left: woman in national costume, around 1935; Right: Krupa, Dalmatia, 1938 (colored); Museum of the Republic of Srpska.

CONTENT CAДРЖАЈ

WHAT SONGS ARE TELLING US? / IIITA HAM KAЖУ ПЕСМЕ?
ТНЕ EDITION BRIEF / ЦРТИЦА О ИЗДАЊУ
CONTACTS / KONTAKTI
REGISTER OF ALL WORLD MUSIC ARTISTS FROM SERBIA 4
MUSICIANS FROM SERBIA LIVING AND WORKING ABROAD52
ROOTS AND FOLK MUSIC FESTIVALS5
WORLD MUSIC FESTIVALS
LABELS
MANAGEMENT & BOOKING, INSTITUTIONS & ASSOCIATIONS 72
PROMOTERS AND JOURNALISTS
RADIO AND INTERNET SHOWS
About the publisher

WHAT SONGS ARE TELLING US?

ШТА НАМ КАЖУ ПЕСМЕ?

TRACK 1 I LOVE SINGING OJKAČA!JA ОЈКАЧУ ВОЛИМ ЗАПЈЕВАТИ

(Kozara, Bosnia and Herzegovina)

I love to sing ojkača, song of my parents. It makes me happy, never worried

Волим да певам ојкачу, песму мојих родитеља. Чини ме веселом, никад забринутом.

TRACK 2 OI KRAJINA, THEY SAY THAT YOU ARE SMALL OJ, КРАЈИНО, ВЕЛЕ ДА СИ МАЛА (Kozara, Bosnia and Herzegovina)

I love and respect our Kozara mountain and whole Krajina. I was born here, and it is not true what they say that Krajina is small because it fought in so many wars.

Волим и поштујем нашу Козару и целу Крајину. Ту сам се родио. И није истина, то што кажу, да је Крајина мала, јер толико се пута до сада борила и ратовала.

TRACK 3 WOUNDED SOLDIER РАЊЕН СОЛДАТ (Banija, Croatia)

It is war. Soldier is wounded. He dies and was buried at the spot. Dead he speaks to his comrades begging them to send his love to his mother and his sister and tell them that he will not return home.

Рат је. Војник је рањен, умро је и ту сахрањен. Мртав се обраћа ратним друговима, молећи их да поздраве његову мајку и сестру и кажу им да се никада неће вратити кући.

TRACK 4 I'M A LITTLE GIRL FROM LIKA

JA CAM МАЛА ЦУРИЦА ИЗ ЛИКЕ (Lika, Croatia)

Bursting with self-confidence and local patriotism young girl from Lika praise herself and her people, at the same time implying superiority in comparing with girls from Dalmatia.

Препуна самопоуздања и локал-патриотизма, млада Личанка хвала себе и свој народ, истовремено истичући супериорност у односу на девојке из Далмације.

TRACK 5 HEY HEMP THAT GROWS FROM THE STONE

OJ, КОНОПЉО, PACЛА НА КАМЕНУ (Banija, Croatia)

Hemp is part of woman's life. It provided clothes that she wore as a little girl as her mother taught her how to weave its threads. Later, hemp and weaving skills will enable her to marry.

Конопља прати жену кроз живот. Од конопље је направљена одећа коју је носила као девојчица, да би и сама, поучена од мајке, користила конопљу приликом ручних радова. Касније, и конопља и вештина предења и ткања омогућиће јој удају.

TRACK 6 THRESHING FLOOR FOR LITTLE CHRISTMAS FESTIVITY ГУМНО МОЈЕ О БОЖИЋУ МАЛОМ (Lika, Croatia)

I am true women from Lika also because I love and respect traditions. Among customs is celebration of Christmas (January 7th) and Little Christmas (January 14th, our New Year Day). Wheat, round bread, and straw have a central place in these festivities. Among ritual places is threshing floor where grains are separated from the wheat. In everyday life, threshing floor was also a meeting point where people gathered and spend time together, sung and danced.

Правом Личанком чини ме и то што волим и поштујем обичаје. Међу њима су и Божић (7. јануар) и Мали Божић (14. јануар, Нова година по јулијанском календару), у којима су, поред осталог, важну улогу имали жито, хлеб (погача) и слама. Једно од ритуалних места у овом периоду године било је гумно – место где се врши жито. Такође, гумно је у сеоској свакодневици било и место на којем су се људи састајали, дружили и играли.

TRACK 7 MY SISTERS, LET'S SING LOUDLY (LEAVES ARE THIN) ЗАПЈЕВАЈМО МОЈЕ СЕЈЕ ГЛАСНО (ЛИШЋЕ ЈЕ ТАНКО) (Banija, Croatia)

We were born in Banija. We love Banija and we want everyone to know that. Strength of our sisterly voices makes us clear.

Рођене смо на Банији, волимо Банију и желимо да то сви знају, а објаснићемо им снагом наших сестринских гласова.

TRACK 8 KOZARA PEOPLE, LET'S SING TOGETHER! ЗАПЈЕВАЈМО КОЗАРЧАНИ ГЛАСНО (Kozara, Bosnia and Herzegovina)

We are brother and sister from Kozara. From our early childhood we have carried songs of our parents, and we'll do that until the day we die.

Ми смо брат и сестра са Козаре, од малих ногу повезани са песмом наших родитеља, коју ћемо неговати до смрти.

TRACK 9 MILIVOJE, GET THOSE OXEN MOVING! МИЛИВОЈЕ, ПОЋЕРАЈ ВОЛОВЕ (Banija, Croatia)

Come Milivoje, get those oxen moving to these hills and meadows so we can plow and sow flowers and herbs.... Дођи, Миливоје, потерај волове до ових брда и долина, да их оремо и ту сејемо смиље и босиље...

TRACK 10 WITHERED FIR AND POPLAR УВЕНУЛА ЈЕЛА И ТОПОЛА (Kozara, Bosnia and Herzegovina)

Dearest, remember our love that was so strong that nature – trees, river... – cannot forget it.

Сети се, драги, наше љубави, која је била тако јака да је и природа памти – дрвеће, река...

TRACK 11 I'M A GIRL FROM KUPRES, MY SPEECH GIVES ME AWAY JA КУПРЕШКА, ГОВОР МЕ ОДАЈЕ (Kupres, Bosnia and Herzegovina)

Darling be mine, love me, girl from Kupres not some other girl. Буди мој, драги, љуби мене, Купрешку, а не неку другу.

TRACK 12 I AM KNITTING WITH GIRLS, BUT I DON'T FEEL LIKE PARTY ПРЕЛО ПРЕЛИМ, НИЈЕ МИ ДО ПРЕЛА (Banija, Croatia)

I wasn't happy at knitting party. All guys came but not my guy. I asked other guys to pass him a message that I am waiting for him. When he finally arrived, I was so happy. Нисам била весела на прелу. Све лоле су дошле, осим мог. Поручила сам му, преко других сеоских младића, да га чекам и он је, на крају, ипак дошао и обрадовао ме.

TRACK 13 EVERYONE IS MERRY, MY HEART IS NOT CBE BECEЛО, MOJE СРЦЕ НИЈЕ (Banija, Croatia)

I am sad. Even when I try to smile, my smile is sad. I don't feel like crying either. Instead I start to sing...
Тужна сам, а чак и кад покушам да се насмејем, осмех ми је жалостан. Али, не да ми се ни да плачем, јер уместо плакања, почињем да певам...

TRACK 14 KOLO IS DANCING, COME MY DARLING, JOIN! KOЛО ИГРА, BATAJ CE, ДРАГАНЕ (Knin Krajina, Croatia)

Darling, if you love me, don't be shy, join the kolo dance. Don't forget that during last three summers, while I was shepherdess three other lads wanted to court me!

Дођи, драгане, у коло, ако ме волиш, не стиди се, хајде да играмо. Имај на уму да су ми се, прошла три лета, док сам била чобаница, три момка удварала.

TRACK 15 ME MUM BORN ME HAPPY MEHE MAJKA РОДИЛА ВЕСЕЛУ (Kozara, Bosnia and Herzegovina)

Since I was a baby, I was a happy child. I find joy in everything. I love to sing. Me Mum enjoys when I sing.

Весела сам од рођења, радујем се свему и волим да певам, а у мом певању ужива и моја мајка.

TRACK 16 TODAY IS ST. GEORGE'S DAY (EARLY GET-TOGETHER SONG) ДАНАС НАМ ЈЕ ЂУРЂЕВДАНАК (УРАНАЧКА ПЈЕСМА) (Banija, Croatia)

On St. George's Day (May 6th) we organize early get-together in nature nearby. We talk. We sing. We dance. We eat and drink and celebrate spring. I am inviting you, darling, to come and join us! На празник Ђурђевдан, правимо уранак у природи, дружимо се, веселимо, играмо у колу... Позивам те, драги, да дођеш, да нам се придружиш.

TRACK 17 THEY TELL ME THAT YOU ARE ROGUE AND A RAKE MEHИ ВЕЛЕ, БАРАБА ТИ ЛОЛА (Bosanska Krajina, Bosnia and Herzegovina)

In this song humoristic-love double lyrics sound like they were taken from different times and places and piled together. However, there is a plot. She is a girl that her sweetheart is a rogue and a rake, that he is cheating on her. She loves him but she thinks about revenge. She considers leaving him and marrying some more reliable fellow.

У овој песми, шаљиво-љубавни двостихови делују као да су узети са разних страна и набацани на једном месту. Може се, ипак, пронаћи некаква нит, у лику девојке којој сви причају да јој је драги мангуп (бараба) и да је вара. Она њега воли, али је спремна и на реванш у смислу преваре, па чак размишља и о томе да остави свог мангупа и да се уда за поузданијег млалића.

TRACK 18 KOLO WAS NOT DANCED ANYWHERE (BLUE DAWN) НИГЪЕ НИЈЕ КОЛО ЗАИГРАЛО (ЗОРО ПЛАВА) (Banija, Croatia)

When I sing, you can hear me from far away... There wasn't get-together or kolo dancing where I wasn't singing. Када певам, далеко се чује... Нема тог окупљања и играња у колу, а да ја нисам запевала.

TRACK 19 GREEN WALNUT MADE THE MOUNTAIN GREEN ЗЕЛЕН ОРА', ЗЕЛЕНА МУ ГОРА (Bosnia and Herzegovina)

Girls are freely and cheerfully singing jokes on lads. One of the lads, girls say, did not came to knitting get-together after it was dark because he is even scared of a rabbit, Девојке весело и слободно певају, шалећи се на рачун момака у селу. За једног кажу да није дошао на прело, јер је била помрчина, а он се и зеца плаши.

TRACK 20 EVERY MOUNTAIN HAS ITS STEPSISTER CBAKA FOPA ИМА ПОСЕСТРИМУ (Romanija, Bosnia and Herzegovina)

Romanija and Trebević are two mountains in eastern Bosnia and Herzegovina. They are close together, like stepsisters. They enjoy chatting, singing and toasting.

Романија и Требевић су две планине на истоку Босне и Херцеговине. Оне су блиске, као посестриме, воле да разговарају, певају и наздрављају.

TRACK 21 SPRINGS AT THE RIVER SOURCE ИЗВИР ВОДА ИЗВИРАЛА (Banija, Croatia)

In the stream of water was a colorful case in which beautiful Mara lied. She promised that she will marry a man who opens the case and sets her free.

Вода је текла и собом донела шарени сандук у ком је лепа Мара. Она даје реч да ће се удати за оног ко отвори сандук и ослободи је.

TRACK 22

DINAR AND DINAR NEXT TO THE DINAR ДИНАР, ДИНАР, ДО ДИНАРА

(Bačka region, Serbia, song of settlers from Bosnia / Бачка, Србија, песма босанских колониста)

In this bright, funny, lascivious and youthful song we sense the passion between a lad and a lass.

Ведра, шаљива, ласцивна младалачка песма у којој се наслућују страсна осећања између момка и девојке.

TRACK 23 HEY KOZARA AND YOUR FIRS OJ, KO3APO II TE TBOJE JEJE (Kozara, Bosnia and Herzegovina)

Mountain Kozara, why are your firs so yellow? Do they not hear our ancient songs and us Kozara people? Зашто су ти, планино Козаро, јеле тако пожутеле? Зар не чују старе песме, нас, Козарчана?

TRACK 24 WHEN I SING WITH MY DEAR SISTER KAД ЗАПЈЕВАМ ЈА И СЕЈА МИЛА (Žegar, Bukovica, Croatia)

This song, sung in groktalica style, celebrates the power of youth. Nature resonates two sisters' voices from the full throat. They are children of the village, of nature, of the woods. Singing is communication that takes away the sorrow.

Ова песма, грокталица, слави моћ младости. Сва природа одзвања док две сестре певају, пуног грла. Оне су деца села, природе, шума... Кроз песму комуницирају и тако уклањају сваки трачак туге.

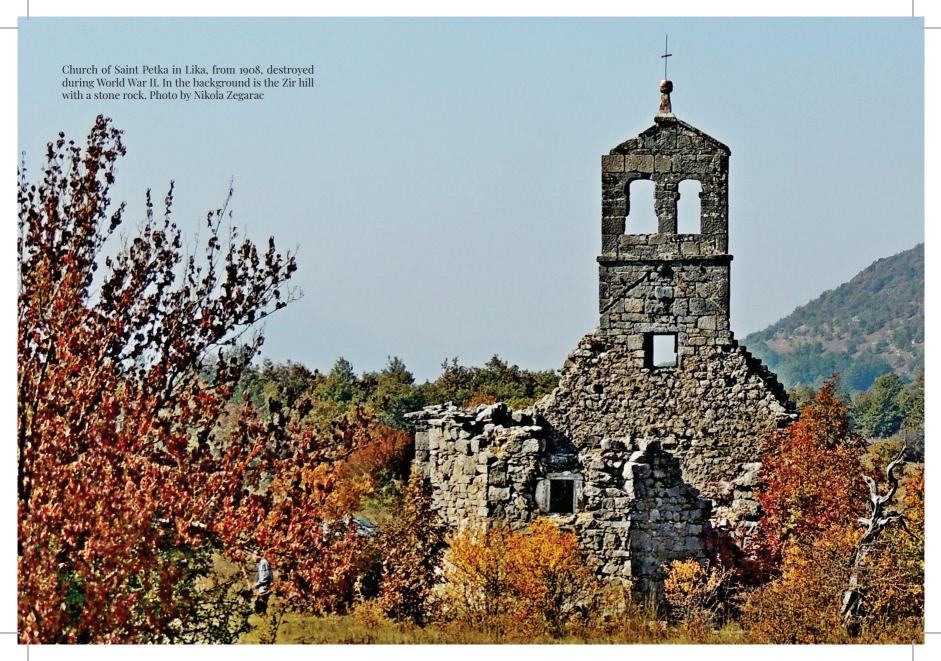
TRACK 25 OI, BANIJA, HOW DIFFICULT IT WAS FOR YOU? OJ, БАНИЈО, ЈЕЛ' ТИ БИЛО ТЕШКО? (Banija, Croatia)

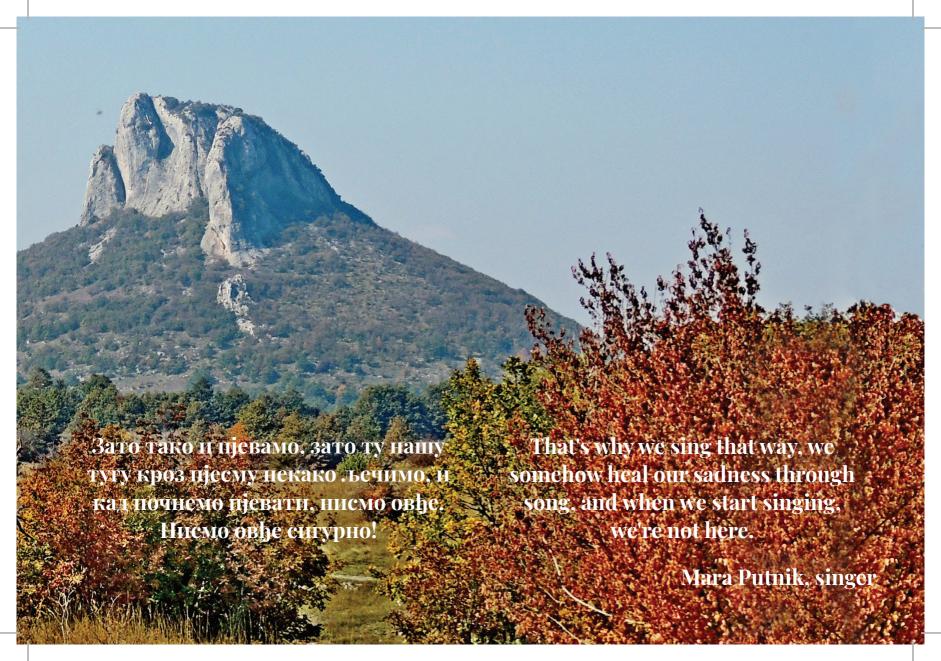
Our dearest Banija, are you sad because we had to go? We went to unknown, different villages. Our fate brought us there.

Банијо наша, да ли ти је тешко што смо отишли? Кренули само у непознато, у друга села, тамо где нас је судбина одвела.

TRACK 26 HEY SIS, LET'S SING! 'AJMO MOJE CEJE ЗАПЈЕВАТИ (Bosanska Krajina, Bosnia and Herzegovina)

Dancing in kolo at get-togethers and fairs is the culmination of the need to freely express emotions and humor. This contra from Krajina, as it is called, bursts with youthful energy, fun, making jokes on family, neighbors and friends, joking on inter-personal liaisons in the community, and of course joking between girls and guys. Потреба за слободом, отвореним исказивањем емоција и испољавањем хумора достижу свој врхунац приликом играња у колу, на великим окупљањима и сеоским саборима. Ова тзв. крајишка контра пуца од младалачке енергије, забаве, зачикавања појединих мештана, шаљења на рачун неких чланова фамилије и међуљудских односа, те међусобног мушко-женског надмудривања.

LONG LIVE THAT SONG THE EDITION BRIEF

НЕК' ЖИВИ ТА ПЈЕСМА ЦРТИЦА О ИЗДАЊУ

his is the story of the *song* of **Serbs from Krajina**, created, developed, and varied over the centuries, until the present day. Its roots originate from a large geographical area, which extends from the left bank of the **Drina River**, encompassing diverse areas of **today's Bosnia and Herzegovina and Croatia**. Due to historical and socio-political circumstances, the song of Serbs from Krajina crossed the Drina River during the 20th century and continued its resilient development in Serbia, while at the same time surviving, to a lesser extent, in the "original" areas.

Serbs moved from Bosnia and Herzegovina and Croatia into three main waves. The first two, calmer ones, took place soon after the First and Second World Wars. On these two occasions, in the processes of colonization, numerous Serbian families moved to the settlements of the province of Vojvodina, in the north of Serbia. The third wave, more tense and stressful, occurred in the 1990s, in the circumstances of the war on the territory of the then already former Yugoslavia.

In all three waves, directed mostly to Vojvodina and the wider area of Belgrade, the **song** moved together with the people. The song continued to live as a mental need, a traditionally established habit, an emotional and even nostalgic bond with the homeland, and a means of confirming identity, as well as liberating the body from internal anxieties and filling it with joy and satisfaction. Finally, the song continued to live in the singing of the descendants, who may not have had direct links with the homeland, but also in the interpretations of many others, especially the younger inhabitants of Serbia today who do not originate from Krajina. For the latter, the Krajina song can represent something that is interesting, beautiful, and exciting to sing and that carries a special, layered strength.

во је прича о песми Срба Крајишника, ствараној, развијаној и варираној током векова, све до наших дана. Њени корени се налазе на великом географском простору, који се шири од леве обале реке Дрине, захватајући разнолика подручја данашње Босне и Херцеговине и Хрватске. Стицајем историјских и друштвено-политичких околности, песма Срба Крајишника је током 20. века прелазила реку Дрину и у Србији настављала свој жилави развој, док је истовремено опстајала, у нешто мањој мери, и на "изворним" подручјима.

Срби су се из Босне и Херцеговине и Хрватске пресељавали у три главна таласа. Прва два, мирнија, одигравала су се убрзо после Првог односно Другог светског рата. У та два наврата, у процесима колонизација, бројне српске породице доселиле су се у насеља покрајине Војводине, на северу Србије. Трећи талас, напетији и стреснији, десио се деведесетих година 20. века, у околностима рата на простору тада већ бивше Југославије.

У сва три таласа, са народом се, највише у Војводину и шире подручје Београда, преселила и песма, која је настављала да живи као душевна потреба, традицијом утврђена навика, емотивна, па и носталгична спона са завичајем, те средство за потврђивање идентитета, као и ослобађање организма од унутрашњих тескоба, те испуњавање истог радошћу и задовољством. Коначно, песма је наставила да живи и у певању потомака, који са завичајем не морају имати директне везе, али и у интерпретацији многих других, нарочито млађих становника некрајишког порекла у Србији данас. За ове последње, крајишка песма може представљати нешто што је занимљиво, лепо и узбудљиво за певање и што носи посебну, слојевиту снагу.

Serbs in national costume, Žegar, Kistanje (Bukovica), Dalmatia. Photo by Svetozar Rajičević, 1928. Inv. No. 10194, Ethnographic Museum in Belgrade.

DAY OF THE DEAD (Serbian: ZADUŠNICE)

THE SATURDAYS BEFORE THE BEGINNING OF EACH OF THE FOUR MAJOR FASTS AND THE SATURDAY BEFORE OR ON MITROVDAN (8TH NOVEMBER) — THESE ARE THE DAYS DEDICATED TO THE DEAD, KNOWN AS ZADUŠNICE. THAT IS THE TIME TO GO TO THE CEMETERY AND BRING ALONG COOKED WHEAT, WINE AND CANDLES, AS WELL AS OTHER FOOD AND DRINKS THAT THE DECEASED LIKED. ON THE TOMBSTONE A TOAST IS MADE AND THE WHEAT IS SERVED. ON THE WAY BACK FROM THE GRAVEYARD, THE VISITORS GIVE CHARITY AND ATTEND DAĆA, A LUNCH IN HONOUR OF THE DECEASED.

The song of the Serbs from Krajina is a singular word, but it actually refers to a luxurious plural. These are different songs in *a cappella* or vocal-instrumental performance, originating from various areas of Bosnia and Herzegovina and Croatia, from regions such as **Dalmatian Zagora**, **Lika**, **Kordun**, **Banija**, **Bosanska Krajina**, **and part of Slavonia**. Some of these musical creations of a certain geographical origin were originally called "ojkača", and in recent times this term has become a unifying, umbrella term for all forms of vocal practice of Serbs from Krajina, while still causing debate, despite its widespread use.

The ethnomusicologist Dragica Panić Kašanski, PhD, professor at the Academy of Arts in Banja Luka, presented her observations on the fate of the term "ojkača" and female ojkača songs in Republika Srpska (one of the two entities that make up B&H) for the purposes of this edition. We present them in the following chapter.

OJKAČA

(...) in order to determine whether there are special melopoetic forms, chants, or songs (verses) called "ojkača", which are characteristic of female singing in Republika Srpska, it is necessary to refer to the term "ojkača" and its meaning, age and origin, because the data from the literature and the data obtained through field research are not identical.

In the ethnomusicological works, there are folk names for the songs of the Krajina dialect created according to the function or method of performance: performed during meals ("sofrenske"), celebrations ("pirske"), weddings ("svatovske"), harvests ("žetvene"), mowing ("kosačke"), digging ("kopačke"), drinking ("pjanske"),

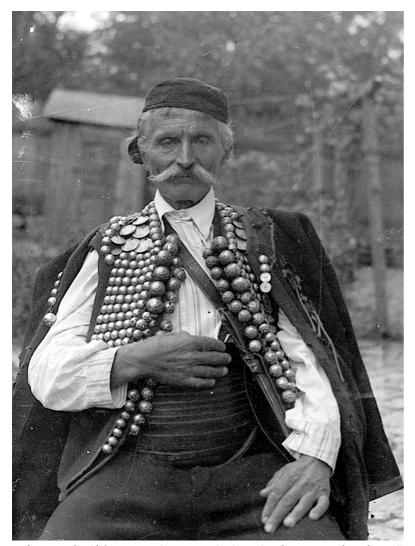
Песма Срба Крајишника је реч у једнини, а односи се заправо на раскошну множину. То су различите песме у а сарреllа или вокално-инструменталном извођењу, пореклом из разних области Босне и Херцеговине и Хрватске, из крајева као што су Далматинска загора, Лика, Кордун, Банија, Босанска Крајина и део Славоније. Неке од тих музичких творевина одређеног географског порекла изворно су носиле назив "ојкача", да би у новије време овај појам постао обједињујући, кишобран-термин за све облике вокалне праксе Срба Крајишника, при чему и даље изазива расправе, упркос својој омасовљеној употреби.

О судбини појма "ојкача" и женским ојкачама у Републици Српској (један од два ентитета који сачињавају БиХ), своја запажања је за потребе овог издања изнела етномузиколог др Драгица Панић Кашански, професор на Академији умјетности у Бањалуци. Доносимо их у наредном поглављу.

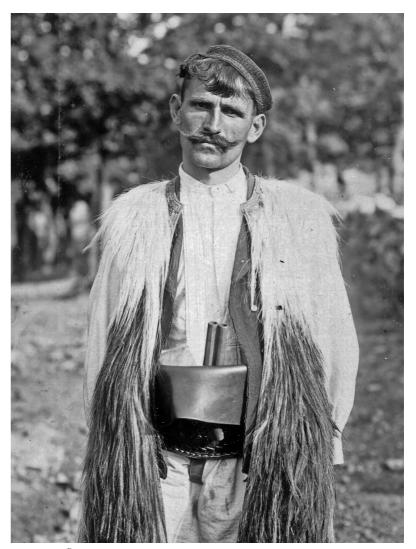
ОЈКАЧА

(...) како бисмо утврдили постоје ли посебни мелопоетски облици, напјеви или пјесме (стихови) који се називају ојкачама, а својствени су женском пјевању у Републици Српској, неопходно је осврнути се на сам назив ојкача и значење тог назива, његову старост и поријекло, јер подаци из литературе и подаци који су добијени путем теренских истраживања нису истовјетни.

У етномузиколошком радовима налазе се народни називи за пјесме крајишког дијалекта настали према функцији или начину извођења: софренске, пирске, сватовске, жетвене, косачке, копачке, пјанске, путничке, потресалице, грокталице. Све ове називе биљеже два истраживача и мелографа

Serb Ivo Novković from Strmnica near Knin, in national costume; Photo by Jurij Slanski, 1927.; Inv.No. 24895, Ethnographic Museum in Belgrade

Serb Dane Čiča. Velebit, Photo by Radivoje Simonović, 1910, National Museum of Vojvodina

ZAVETINA or LITIJA

THE DAY ON WHICH THE WHOLE VILLAGE CELEBRATES THE VILLAGE PATRON SAINT. THE HEADS OF THE FAMILIES FORM A PROCESSION OR LITIJA AND VISIT THE SACRED TREE KNOWN AS ZAVETNO DRVO OR ZAPIS TO PRAY FOR GOOD HARVEST AND PROTECTION AGAINST BAD WEATHER. THEY GO AROUND THE TREE THREE TIMES AND THEN THE PRIEST OR THE HOST OF THE PROCESSION CUTS A CROSS IN THE TREE BARK, AT THE END OF THE CEREMONY A LAMB IS ROASTED FOR A LUNCH ATTENDED BY THE WHOLE VILLAGE. THE SACRED TREE IS USUALLY A LARGE AND FRUITFUL OAK OR WALNUT TREE. THE HOST OF THE PROCESSION, KNOWN AS KOLAČAR, IS SELECTED IN ADVANCE FOR EACH YEAR.

travelling ("putničke") or performed with a specific vibrating voice ("potresalice" and "groktalice"). All these names are recorded by two researchers and melographers of Krajina music – ethnomusicologists Vlado Milošević and Milorad Kenjalović. In the middle of the 20th century, Milošević also noticed that various characteristics of the songs were merged in practice, from which phrases were coined such as the *pjanska potresalica* (a song performed in a vibrating voice during drinking) and the *svatovska poresalica* (a song performed in a vibrating voice during weddings), and Kenjalović, at the beginning of the 21st century, recorded an example that confirms this, namely, in Čirkin Polje, the term svatovska *ojkača sa groktanjem* (a weeding ojkača song performed with vibrating voice). This descriptive name for the old practice announces the future dominance of the term *ojkača*, which will eventually suppress the rich folk terminology.

At a time when Kenjalović was intensively recording in the field (2007 – 2010) in order to record and see the preservation of traditional songs in Republika Srpska, the term *ojkača* was already extremely widespread in Bosanska Krajina. In the monograph *The Song of My Parent* (original title: "Pjesmo moja roditelja moga"), which is dedicated to *ojkača* songs, the author, as a good connoisseur of traditional singing from Krajina, claims that the use of this name is much wider and more complex than with other song names. The term *ojkača* was unknown to him at the time when he was researching in the field with Vlado Milošević, from 1980 to 1985. In the published books of V. Milošević, which are the result of many years of field research (1936 – 1963), the name *ojkača* is not found anywhere, but the term *ojkanje* was recorded, which implies a long tremolo-singing out loud of the "o" sound, which had also been recorded by earlier researchers – Antun Dobronić (1915), Vladimir

крајишке музике – етномузиколози Владо Милошевић и Милорад Кењаловић. Средином 20. вијека Милошевић запажа и то да се у пракси спајају различите особине пјесама из чега настају кованице као што су *пјанска потресалица* и *сватовска потресалица*, а Кењаловић, почетком 21. вијека биљежи примјер који то потврђује, наиме, у мјесту Чиркин Поље назив *сватовска ојкача са гроктањем*. Овај неискристализовани назив за стару праксу најављује будућу доминацију назива *ојкача*, који ће временом потиснути богату народну терминологију.

У вријеме кад је Кењаловић интензивно снимао на терену (2007 – 2010) како би забиљежио и увидио очуваност традиционалних пјесама у Републици Српској, термин ојкача је већ био изузетно распрострањен у Босанској Крајини. У монографији Пјесмо моја родитеља мога која је посвећена ојкачи, аутор као добар познавалац крајишког традиционалног пјевања тврди да је употреба овог назива много шира и сложенија него што је случај са другим називима пјесама. Назив ојкача био му је непознат у вријеме кал је истраживао на терену са Влалом Милошевићем, од 1980 - 1985. У објављеним књигама В. Милошевића које су плод дугогодишњег теренског истраживања (1936 - 1963) нигђе се не налази назив ојкача, али је забиљежен назив ојкање под којим се подразумијева дуго тремолирано, отегнуто пјевање на глас "о", а о којем пишу и ранији истраживачи – Антун Добронић (1915. године) и Владимир Дворниковић (1936. године), те Лушан Умићевић (1939. године). Међутим, 2009. године Весна Ивков, истражујући музику Динараца у Војводини, налази да у данашњем смислу *ојкање* значи извођење ојкаче. Зато не чуди констатација наших казивачица из пјевачке

Serbs in national costume (colored), Zmijanje near Banja Luka, around 1925, Inv.No. 727, Museum of the Republic of Srpska

SINGERS OF ACADEMIC ASSOCIATION FOR CHERISHING MUSIC "GUSLE"

- Tamara Zvekić (lead voice: 22)
   August 31st 2003, Zrenjanin
- Marijana Kaloper (one of two lead voices: 24) August 18th 2004, Kikinda
- Nevena Milovanov (duet: 11; one of two lead voices: 24) June 27th 2001, Kikinda

- Ivana Štrbac (lead voice: 6; duet: 11) February 4th 1997, Kikinda
- Milena Lerik, born Vikalo July 14th 2000, Kikinda. Lives in Subotica.
- Emilija Sretenović, January 17th 2007, Kikinda

- Marina Mrđa,
   April 12th 2005, Kikinda
- Dunja Slavnić September 18th 2005, Kikinda
- Dunja Petrović August 1st 2006, Kikinda
- Sofija Dangubić, February 16th 2001, Kikinda

Dvorniković (1936), and Dušan Umićević (1939). However, in 2009, Vesna Ivkov, exploring the music of people in Vojvodina originating from the Dinara Mountain, found that in today's sense, *ojkanje* means performing *ojkača* songs. Therefore, it is not surprising that our singers from the women's singing group "Una – Kostajnica", among whom there are those who are close to Kordun, Banija, and Lika in terms of origin and family ties, claim that ojkača songs have existed since the beginning of time. This can indeed be said about the songs about homeland and the homesick style of singing. And, the change of meaning of certain similar names in folk terminology has been observed in other regions, as well as in other genres (e.g. performing "sevdah" music and "sevdalinka" songs).

In addition to the aforementioned works related to the musical term *ojkanje*, which explains the manner of singing, at the end of the 1980s, the name *ojkača* appeared in the books of two authors who write about "Krajina bećarac", a tensyllable couplet that is sung at local village singing competitions. In addition to the books of Stanko Opačić from 1987 and Nenad Grujičić from 1988, which "formalized" the term *ojkača*, festivals of homeland songs at the Moštanica monastery and the Kozara Ethno festival in Piskavica, they contribute to the fact that at the beginning of the 21st century, the name *ojkača* became widely known. At festivals, you can hear songs of various styles "that, due to their heterogeneity, could not be understood as identical to each other, or even related", as Kenjalović says, but they are related in the broadest sense of the word, because they belong to the traditional songs of the same musical dialect of Dinaric singing – the Krajina dialect.

(...) it can be concluded that the practice of traditional singing and the creation of new couplets under the name of *ojkača* still lives, as a popular, fast way of life

групе "Уна – Костајница", међу којима има и оних које су поријеклом и родбинским везама блиске Кордуну, Банији и Лици, да ојкаче постоје од вајкада. За завичајну пјесму и завичајни стил пјевања то се заиста може рећи, а презначење појединих сличних назива у народној терминологији запажено је и у другим крајевима, па и другим жанровима (нпр. севдалијско пјевање и севдалинка).

Поред споменутих радова који се односе на музички термин *ојкање* којим се тумачи начин пјевања, крајем осамдесетих година 20. вијека појављује се и назив *ојкача* у књигама два аутора који пишу о "крајишком бећарцу", десетерачком двостиху који се пјева на домаће сеоске напјеве. Поред књига Станка Опачића из 1987. године и Ненада Грујичића из 1988. године, које су "озваничиле" назив *ојкача*, фестивали завичајних пјесама код манастира Моштаница и фестивал Козара етно у Пискавици, доприносе да је већ почетком 21. вијека назив *ојкача* постао општепознат. На фестивалима се могу чути пјесме разних стилова "које по хетерогености не би могле да буду схваћене као нешто што је међусобно истовјетно, па чак ни сродно", како каже Кењаловић, међутим, јесу сродне у најширем смислу ријечи, јер припадају традиционалним пјесмама истог музичког дијалекта динарског пјевања – крајишком дијалекту.

(...) може се закључити да и даље живи пракса традиционалног пјевања и стваралаштво нових двостихова под окриљем назива *ојкача*, као једном популарном, брзом начину живота и ђеловања погодном термину за лаку комуникацију. Жене пјевају све оне напјеве које су насљеђем примиле, а назив *ојкача* им обезбјеђује актуелност, нова мјеста за извођење и осјећај припадности

Serbian women in national costume, Banja Luka 1925, Inv.No. 726, Museum of the Republic of Srpska

PATRON SAINT'S DAY (Serbian: SLAVA)

ALL SERBS HAVE A KRSNA SLAVA OR KRSNO IME. IT IS THE DAY DEDICATED TO THE PATRON SAINT CHOSEN TO BE PROTECTOR OF THE FAMILY BACK WHEN THE HEAD OF THE FAMILY FIRST RECEIVED CHRISTIANITY. ON THE DAY OF SLAVA, THE HEAD OF THE FAMILY BRINGS OUT A CANDLE, SOME COOKED WHEAT, SLAVA BREAD AND A GLASS OF RED WINE AND PLACES THEM IN FRONT OF THE ICON OF THE PATRON SAINT. WHILE SAYING THE PRAYERS HE LITS THE CANDLE, CUT'S A CROSS IN THE BREAD AND POURS SOME RED WINE OVER IT. ALL FAMILY MEMBERS GET TOGETHER AND HOLD THE BREAD, SPIN IT IN AROUND THREE TIMES AND THEN BREAK A PIECE EACH. THROUGHOUT THE DAY THE FAMILY ENTERTAINS GUESTS. KRSNA SLAVA IS A PART OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF THE REPUBLIC OF SERBIA REGISTERED IN THE UNESCOLIST OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE.

and action, used as a convenient term for easy communication. Women sing all those songs that they have inherited, and the *ojkača* term gives them their current presence, new places to perform and a sense of belonging to the brand with the domestic and exclusive quality. That is why there are more and more female singing groups in Republika Srpska, and tradition has once again shown its essence – with every generation there is a new variation!

(Dragica Panić Kašanski)

THERE'S SOMETHING DANCING INSIDE YOU!

The Long Live That Song edition is based primarily on recordings of women's groups from Serbia, with the addition of tracks recorded in Republika Srpska. In this way, we discreetly and certainly not comprehensively (because a disc and a booklet have clear limitations), we acted in accordance with the fate of the Krajina song, which lives on both sides of the Drina River. Although this song is nurtured by both male and female groups, we decided to dedicate the edition to female voices, and in addition to the various vocal traditions, the variety is also provided by the different origins of female interpreters, as well as their non-identical ties with the Krajina tradition.

The selected 26 songs in the edition show the richness and diversity of musical languages and stylistic features of the Krajina vocal tradition. We decided to symbolically start this series of gems, composed of songs of older and newer rural heritage, with the voices of older, authentic female singers, the group "Una – Kostajnica" from Republika Srpska, and to round off, also with a lot of symbolism, with a song performed by younger female singers from Serbia – "Batajnica" cultural

бренду са квалитетом домаћег и ексклузивног. Зато има све више женских пјевачких група у Републици Српској, а традиција је још једном показала своју суштину – свака генерација, нова варијација!

(Драгица Панић Кашански)

У ТЕБИ НЕШТО ИГРА!

Издање Нек' живи та пјесма базирано је пре свега на снимцима женских група из Србије, уз додатак нумера забележених у Републици Српској. На тај начин смо, дискретно и свакако необухватно (јер, један диск и књижица имају јасна ограничења), поступили у складу са судбином крајишке песме, која живи са обе стране реке Дрине. Мада ову песму негују и мушке и женске групе, ми смо одлучили да издање посветимо женским гласовима, а разноликост, поред самих разноврсних вокалних традиција, обезбеђују и различита порекла интерпретаторки, те њихове неистоветне споне са крајишком традицијом.

Одабраних 26 песама на издању показује богатство и шароликост музичких језика и стилских обележја крајишке вокалне традиције. Овај низ бисера, састављен од песама старијег и новијег сеоског наслеђа, одлучили смо да симболично започнемо гласовима старијих, аутентичних певачица, групом "Уна – Костајница" из Републике Српске, а заокружимо, такође са пуно симболике, песмом у извођењу млађих певачица из Србије – КУД "Батајница", које традиционалну песму нису упијале на самом извору и у свакодневном, сеоском животу, али јесу се са песмом "посестримиле" и данас представљају будућност крајишке традиције.

Serbs in national costume (colored), Banja Luka 1925, Inv.No. 758, Museum of the Republic of Srpska

CHILDBIRTH

A MOST IMPORTANT DAY FOR THE FAMILY. WHILE THE MOTHER AND THE BABY ARE RESTING AFTER THE BIRTH, THE FATHER IS CELEBRATING. THE CUSTOM REQUIRES THAT ON THIS OCCASION THE GUEST'S TEAR THE SHIRT OFF THE FATHER'S CHEST. IT IS BELIEVED THAT THIS WILL HELP THE FATHER OPEN UP AND ACCEPT THE NEW-BORN UNDER HIS WING. IN SOME REGIONS THE MARRIED MEN WITHOUT CHILDREN TAKE PART'S OF THE TORN SHIRT WITH THEM, TO HELP THEM BECOME FATHERS THEMSELVES.

and artistic society, who did not absorb the traditional songs at the very source and in everyday, rural life, but they "embraced" the song and today represent the future of the Krajina tradition.

The thematic side of the songs is just as interesting as their musical component. We decided to start and finish the album in a cheerful mood. While the first verses [1] talk about the love for the *ojkača* song, inherited from parents, and the cheerful mood that the singer feels when performing the song, the final verses [26] are an example of the typical "Krajina counter-singing", performed while dancing *kolo* (traditional folk dance), loose and witty, in which the girlish spirit, youthful pride, and the need for jokes are completely released, as well as teasing and provoking young men. The space between the first and last song is filled with impressive variations on the topics of patriotism, warfare, growing up and customs, love, longing, seduction, anxiety due to relocation to another environment... And it is always a kind of communication – a conversation between two or more people, or between a person and nature, their hometown, or their own heart and soul.

For the representatives of the Krajina tradition in Serbia, we selected four groups from three places.

The two groups are composed of older female singers. One of them is the women's singing group of the "Zavičaj – Banija" cultural and artistic society from Šabac (a city in western Serbia). All five women who took part in the recording on May 30, 2022 were born in Banija (a region in Croatia). They recorded a total of ten songs (five are published on this disc), eight of which are old, traditional *ojkača* songs from Banija [selected: 3, 7, 13, 21], while two songs were performed in the style of the newer rural tradition *on the bass*. As we listen to these two newer songs, we

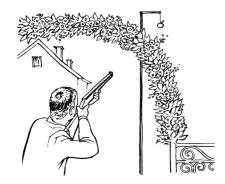
Тематска страна песама је једнако занимљива као и музичка компонента. Одлучили смо да албум почне и заврши се у ведром расположењу. Док први стихови [1] говоре о љубави према песми *ојкачи*, наслеђеној од родитеља, те о веселом расположењу које певачица осећа приликом извођења песме, завршни стихови [26] јесу једна од оних типичних "крајишких контри" у *колу*, распојасаних и врцавих, у којима се потпуно ослобађа девојачки дух, младалачки понос и потреба за шалом, као и задиркивањем и изазивањем младића. Простор између прве и последње песме испуњен је импресивним варијацијама на тему родољубља, ратовања, одрастања и обичаја, љубави, љубавне чежње, завођења, тескобе због измештања у другу средину... И увек је реч о некој врсти комуникације – разговора две или више особа међусобно, као и човека са природом, родним крајем, те сопственим срцем и душом.

За представнике крајишке традиције у Србији одабрали смо четири групе из три места.

Две групе чине старије певачице. Једна од њих је Женска певачка група КУД "Завичај – Банија" из Шапца (град у западној Србији). Свих пет жена, које су учествовале у снимању, тог 30. маја 2022. године, родом је са Баније (регија у Хрватској). Снимиле су укупно десет песама (на овом диску је објављено пет), од чега осам јесу старе, традиционалне банијске *ојкаче* [одабрано: 3, 7, 13, 21], док су две песме изведене у стилу новије сеоске традиције *на бас*. Док слушамо те две новије песме, откривамо да певачицама није лако да изађу из својих навика интерпретирања старог звука, те да у покушају да певају у новијем стилу, оне не напуштају сасвим тај стари, укорењени стил, што за резултат има једну врло занимљиву стилску мешавину [25].

Serbian women in national costume, Banja Luka 1937, Inv.No. 649, 650, 651, Museum of the Republic of Srpska

WEDDING

A CEREMONY THROUGH WHICH A FIRM CONNECTION IS ESTABLISHED NOT ONLY BETWEEN TWO YOUNG PEOPLE, BUT ALSO BETWEEN THEIR FAMILIES. THE PROCESS OF ENTERING A MARRIAGE CULMINATES ON THE WEDDING DAY WITH THE WEDDING CELEBRATION AND NUMEROUS WEDDING RELATED CUSTOMS. THERE ARE MANY FOLK SONGS ABOUT MARRIAGE OFFERS AND WEDDING PARTIES TRAVELING TO TAKE THE BRIDE, ALONG THE WAY THE GROOM HAS TO OVERCOME MANY OBSTACLES AND PROVE HIMSELF WORTHY AND CAPABLE OF BECOMING THE HEAD OF A FAMILY. AMONG OTHER THINGS, THE GROOM WAS EXPECTED TO SHOOT DOWN AN APPLE WITH AN ARROW OR A GUN. THE GROOM ALSO TAKES AN APPLE AS A PRESENT FOR THE BRIDE WHEN THE OFFERING OF MARRIAGE IS FIRST MADE. AN APPLE IS EMBROIDERED ON THE STANDARD THE WEDDING PARTY IS BEARING ON ITS WAY TO TAKE THE BRIDE TO HER NEW HOME. AT THE BRIDE'S HOME AN APPLE IS PLACED ATOP A HIGH POLE, WHICH THE GROOM MUST TO TAKE DOWN BEFORE THE GATES OF THE BRIDE'S COURTYARD ARE OPENED FOR THE GUESTS.

discover that it is not easy for singers to get out of their habits of interpreting the old sound, and that in trying to sing in a newer style, they do not completely abandon this old, ingrained style, which results in a very interesting stylistic mixture [25].

And while the experienced, authentic singers from Banija find it demanding to switch to the new style, others state that it is difficult to perform the traditional *ojkača* songs from Banija that run in their genes. Even the hardened veteran of the Krajina singing, Dobrivoje Pavlica (1949), admitted this in an interview with the Etnoumlje magazine in 2021:

"(...) Banija is specific! I have been engaged in folk singing for a long time, 50 years now, and I cannot learn the Banija way of singing. That way of singing – out loud, so there is low ending of the bass on the fifth interval – is older than ours, on the bass."

By "our way of singing" Dobrivoje Pavlica means a traditional song from his native Lika (also a region in Croatia).

However, as we have already indirectly announced, the Banija *ojkača* song is not at all difficult for Mira Vukosavljević, a member of the "Zavičaj – Banija" cultural and artistic society group.

"It is easy for me personally. I was raised in that old manner, and I live it, Banija is here (points to her heart). When I sing, my women, members of the group, say: 'Mira, there's something dancing inside you!'. Banija must dance! But everyone who sings also needs other voices. That's the essence of Banija. Banija unaccompanied is not Banija."

Mira has been in Serbia since 1995. She fled her native Banija, finding herself in the mass of Serbian refugee families, at the peak of the military operation "Storm".

"Does the song help you to return to your homeland?", I ask.

И док је искусним, аутентичним певачицама са Баније, захтевно пребацивање у нови стил, дотле за традиционалну песму са Баније, банијску *ојкачу* која је њима у генима, многи кажу да је тешка за извођење. Чак је то признао и прекаљени ветеран крајишке песме, Добривоје Павлица (1949), у једном интервјуу за магазин Етноумље. 2021. године:

"(...) Банија је специфична! Ја, ево, кол'ко се дуго бавим народном пјесмом, то је 50 година, ја не могу да научим банијски начин пјевања. Тај је начин пјевања – на глас, значи нема оног доле завршетка баса на квинту – старији од овог нашег, на бас."

Под "наш начин певања" Добривоје Павлица подразумева традиционалну песму из своје родне Лике (такође области у Хрватској).

Но, као што смо већ посредно најавили, банијска *ојкача* нимало није тешка Мири Вукосављевић, чланици групе КУД "Завичај – Банија".

"Мени лично је лако. Ја сам одгојена у том старом руху и то живим, Банија је ту (показује на срце). Ја кад пјевам, моје жене, чланице групе, кажу: Миро, у теби нешто игра. Банија мора да игра! Али, сваком ко пјева, потребни су и други гласови. То је суштина Баније. Банија без пратње није Банија."

Мира је у Србији од 1995. године. Избегла је из родне Баније, нашавши се у маси српских породица, на врхунцу војне операције "Олуја".

"Да ли вам песма помаже да се вратите у завичај?" – питам.

"Како не! Али, увијек гледамо и ону другу страну. Овђе су ђеца завршила факултете, многи су рођени овђе, а моја ћерка је имала само годину дана кад је дошла. Били смо прво на Косову, па кад је почело доље (у смислу — кренули сукоби), ми смо дошли овђе. Али, наравно, Банија веже. Сада имамо те разне

Serbian family, Karanovac near Banja Luka in 1937, Inv.No. 668, Museum of the Republic of Srpska

SINGERS OF AMATEURS' ARTISTIC ASSOCIATION KUD "BATAJNICA"

- Jovana Zukanović (lead voice: 4, 20, 26), September 6th 1998, Belgrade. Lives in Batajnica suburb.
- Nataša Zukanović (lead voice: 17), July 10th 2003, Belgrade. Lives in Batajnica suburb.

- Mirela Kanalić (lead voice: 14, 26),
   December 12th 1992, Kirishi, Leningrad District (Russia).
   Lives in Belgrade.
- Angelina Dragić,
   October 24th 2003, Belgrade.

   Lives in Batainica suburb.

- Maša Zelen, dev. Žarković,
   June 19th 1997, Priština.
   Lives in Batajnica suburb.
- Bojana Maksimović, April 16th 1999. Belgrade. Lives in Batajnica suburb.
- Sanja Panković, June 3rd 1969. Belgrade. Lives in Batajnica suburb.

"Absolutely! But we always look at the other side. Here the children graduated from college, many were born here, and my daughter was only a year old when she came. We were in Kosovo first, so when it also started there (in the sense of — conflicts started), we came here. But, of course, Banija is our root. Now we have these various profiles... Banija, Banija, Banija (she refers to profiles and pages on Facebook, which are thematically related to Banija). I write poems on my profile. I wrote four poems about our earthquake in Banija (2020 Petrinja earthquake). I don't care about the number of likes. It's the feeling that counts. The moment Banija collapsed again, at that moment, verses came out of me, with tears, of course. Somehow 1995 is now behind me. And, there were masses of people there! But, now, only the old and powerless remained there. That morning, when the ground calmed down, when the victims were declared, when I saw my village, other villages, the villages of my group members, of my parents... It's all mine, there's my dialect, my graves, and that's what I sang about. I sing every single day. I go to chemotherapy and write poems there. Sometimes I write poems about therapy and my suffering, feelings..."

"And from whom did you learn to sing old songs from Banija?"

"Well, from my mother most of all, my aunts, father... My parents used to sing a lot. We had handcrafting evening gatherings, and I regularly attended them. Feathers were also cleaned there. And, I was always pushed to the front lines, probably because of my voice. The school choir helped me a lot in my training, and I also played some of the string instruments. Those experiences never left my being. I sang a lot of songs with my old grandmothers, and even with my great–grandmother. I come from a generation that lived in large families: great–grandmother – mine was strong, she also sang, mostly lullabies – grandmother,

профиле... Банија, Банија, Банија (мисли на профиле и странице на Фејсбуку, који се тематски односе на Банију). На свом профилу имам пјесме које пишем. Ја сам опјевала наш потрес на Банији (земљотрес у Петрињи 2020), у четри пјесме. Мени нису битни лајкови. Битан је осјећај. Оног момента кад се Банија срушила поново, у том моменту су из мене изашли стихови, са сузама наравно. Некако је 1995. сада иза мене. И то су тада биле масе људи! Али, сад, тамо је остало старо и немоћно. То јутро, кад се земља смирила, кад су и жртве проглашене, кад сам видела моје село, друга села, села мојих чланица, мојих родитеља... То је све моје, ту је мој дијалект, моји гробови и то је оно што сам ја опјевала. Ја пјевам сваки дан. Идем на хемиотерапију и тамо пишем пјесме. Некад пишем и пјесме о терапији и мом трпљењу, осјећањима..."

"А уз кога сте научили да певате старе песме са Баније?"

"Па, ја сам уз мајку највише, стрине, тетке, оца... Моји су често певали. Код нас су била прела, а ја сам редовно ишла на прела. Ту се чијало перје и увијек су мене гурали у прве редове, да ли због гласа. Доста ми је, у усавршавању, помогао школски хор, а свирала сам и неке од жичаних инструмената. То из мене никада није ишчезло. Пуно пјесама сам ја пјевала са својим старим бакама, и са прабаком чак. Ја сам генерација која је живела са прабаком – била је у снази, исто је пјевушила, углавном успаванке – баком, мамом и татом; и ми, ђеца. Ми смо тако гајени, у духу традиције. Држало се до достојанства породице. То је оно што је у мени остало забележено. Мој отац је жив, али некако, сад се то губи, и мој отац то губи, губи свој став и своју улогу. Али, ето, ми ђеца још увијек имамо то да га поштујемо, да и наша ђеца виде како ми поштујемо свога оца."

Serbian women from the vicinity of Bosanski Grahov (colored), around 1935, Inv.No. 455, Museum of the Republic of Srpska

ST. GEORGE'S DAY (Serbian: ĐURĐEVDAN)

THE ST. GEORGE'S DAY IS CELEBRATED ON 6TH MAY AND IS ONE OF THE MOST IMPORTANT HOLIDAYS IN THE YEAR CYCLE. IT DEMARCATES THE LINE DIVIDING THE WINTER AND SUMMER. ON THE EVENING BEFORE THE HOLIDAY OR EARLY IN THE MORNING NEWLY GROWN GREEN BRANCHES ARE PICKED FROM THE TREES AND HUNG ON THE GATES AND DOORS OF HOUSES AND OTHER BUILDINGS. WREATHS MADE OF LILY OF THE VALLEY, MILKWEED AND OTHER FLOWERS ARE USED TO DECORATE GARDENS, STABLES AND HOUSEHOLDS. EARLY IN THE MORNING PEOPLE GO OUTDOORS FOR A PICNIC KNOWN AS ĐURĐEVDANSKI URANAK, AND SPEND TIME TOGETHER EATING, REJOICING, SINGING AND DANCING.

mother and father; and we, the children. We were raised like that, in the spirit of tradition. The dignity of the family was important. It's what's rooted inside me. My father is alive, but somehow, now this tradition is lost, and my father is losing it, he is losing his attitude and his role. But we children still have to respect him, so that our children can see how we respect our father."

NO MORE TEARS, THEY DRIED UP

The second group consisting of nine older singers, which we also recorded at the end of May 2022 in Zemun (part of Belgrade), is the women's singing group of the Zavičajno Udruženje Banijaca, Potomaka i Prijatelja Banije (Homeland Association of People from Banija, Descendants and Friends of Banija), based in Belgrade.

"We are not all from Banija, and that's the beauty of us. There are people from Kordun, Lika, Dalmatia, Grmeč, Kozara... I'm from Banija, "says Mara Putnik, one of the members of the group.

We recorded eleven songs in their performance, of which we selected five for this edition, one old Banija *ojkača* [18] and four songs in a newer style of group singing *on bass* [5, 9, 12, 16].

Mara Putnik, like Mira Vukosavljević, fled from war to Serbia, as she herself says, "in 1995, the miserable and sad year". As I watched Mara and her group sing on the set, at some moments they seemed to me as if they were not there, but that their minds and souls went somewhere else, out of their body. The song seems to help them to return to Banija with their thoughts and hearts.

"Yeah, it's like that all the time. That's why we sing" - Mara confirms - "Here,

НЕМА СУЗА ВИШЕ, ИСТЕКЛО ЈЕ ТО

Друга група старијих певачица, деветочлана, коју смо такође снимали крајем маја 2022. у Земуну (део Београда) јесте Женска певачка група Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније, са седиштем у Београду.

"Нисмо сви из Баније, и то нас краси. Има нас са Кордуна, из Лике, Далмације, са Грмеча, са Козаре... Ја сам са Баније" – каже Мара Путник, једна о чланица групе.

Снимили смо једанаест песама у њиховом извођењу, од којих смо за ово издање одабрали пет, једну старинску банијску *ојкачу* [18] и четири песме у новијем стилу групног певања *на бас* [5, 9, 12, 16].

Мара Путник је, као и Мира Вукосављевић, у Србији избегла, како сама каже, "деведесет пете, оне жалосне и тужне". Док сам Мару и њену групу посматрала како певају на снимању, деловале су ми у неким тренуцима као да нису биле ту, него су негде другде отишле, изместиле се. Чини се да им песма помаже да се мислима и срцем врате у Банију.

"Богами, стално је тако. Зато и пјевамо" – потврђује Мара – "Ево, видели сте, у свакој малтене пјесми помињемо ту нашу Банију, помињемо Крајину. Све је то наше, Крајина цела, јер није само Банија у Крајини, него и Кордун и Лика и све остало. Зато тако и пјевамо, зато ту нашу тугу кроз пјесму некако љечимо, и кад почнемо пјевати, нисмо овђе. Нисмо овђе сигурно!"

"Да ли вам се некад деси да заплачете док певате исте ове песме?"

"Да, управо сад, у суботу, кад смо били у Крушедолу (манифестација Крушедолска звона 2022), пјевала сам пјесму Ој, Крајино, жалосна и пуста, и кад

Banja Luka, around 1935, Inv.No. 706, Museum of the Republic of Srpska

you saw, in every single song we mention our Banija, we mention Krajina. It is all ours, the entire Krajina, because it is not only Banija in Krajina, but there are also Kordun and Lika, and everything else. That's why we sing that way, we somehow heal our sadness through song, and when we start singing, we're not here. We're certainly not here!"

"Do you ever cry while singing these songs?"

"Yes, just the other day, on Saturday, when we were in Krušedol (the Krušedolska Zvona 2022 event), I was singing the song Oj, Krajino, žalosna i pusta (Oh, Krajina, thou are sad and desolate), and when you look at the people in front of you, you can't help but shed a tear. It is not so often now, because we have already, I should say, become petrified. My godmother is from Šumadija, and she cries while I sing. And she asks me: How can refrain from crying? and I say to her: There are no more tears, they dried up, they are all gone."

"What are your first memories of music as a child?"

"I was born in the village of Veliki Gradac, Glina municipality, so – the heart of Banija. And I lived in the village until the age of nine. My father played a tamboura and sang, my mother sang, and especially my uncles. There were handcrafting evening gatherings. We attended them, feathers were cleaned, corn was grained in the evening, and people would sing. People could hardly wait for these jobs to be finished, to go dancing and singing. All my family sang, but I didn't sing that song, *ojkača* from Krajina; I used to sing different songs, I had my own band, and we performed at weddings, military send-offs... However, since I started living with my now deceased husband, Rade Putnik, and when we fled to Serbia, he was somehow convincing me that I could do it, that I should do it. He played the tamboura, he played the harmonica – in our region, they call them *cimbule* – he played everything he could think of. And I did not know much about that, because I left the village very young, and there was no such thing in the city. But, unfortunately, he is gone now... I cherish the memory of my husband and so often sing with him in my mind."

THE SONG MUST NEVER STOP

One of the other two women's groups from Serbia, whose tracks were featured on this edition, is a ten-member group from Kikinda (Banat, Vojvodina, northern Serbia), and the other, seven-member group, which we recorded on the same May 30, 2022, came from Batajnica, a settlement from the municipality of Zemun and from the wider area of Belgrade. In both cases, they are comprised of younger female singers.

For the purposes of this edition, the Academic Society for Nurturing Music "Gusle" from Kikinda sent us nine of its recordings, made in their studio, in

гледаш народ који је испред тебе, не можеш бити да не пустиш сузу. Није то сад тако често, јер већ смо се ми, да кажем, скаменили. Моја кума је из Шумадије, па она плаче док ја пјевам. И пита ме: Како можеш да не заплачеш?, а ја јој кажем: Нема суза више, истекло је то, прошло је то."

"Каква су вам прва сећања на музику у детињству?"

"Ја сам рођена у село Велики Градац, општина Глина, значи – срце Баније. И живела сам у селу том до девете године свог живота. Мој отац је свирао тамбурицу и пјевао, мајка је пјевала, а посебно моји ујаци. Тамо су код нас била прела. Иде се, чија се перје, перушају се курузи увече и пјева се. Људи су једва чекали да се ти послови заврше, да иду играти и пјевати. Сва моја породица је пјевала, али ја нешто нисам ту пјесму, *ојкачу*, крајишку; бавила сам се другом пјесмом, имала сам свој бенд, пјевали смо свадбе, испраћаје... Међутим, од кад сам почела да живим са мојим сада покојним супрутом, Раде Путник се зове, па кад смо избјегли, некако ме убјеђиво да ја то могу, да то треба. Он је свирао тамбуре, свирао је усну хармонику – код нас се каже *цимбуле* – свирао је свашта, шта му је пало на памет. А ја нисам нешто то знала, јер сам из села отишла врло млада, а у граду тога није било. Али, ето, нажалост њега сад нема... Чувам успомену на мог супруга и тако често у мислима с њим пјевам."

НЕ СМЕ ПЕСМА ДА СТАНЕ

Од друге две женске групе из Србије, чије су се нумере нашле на овом издању, једна, десеточлана је из Кикинде (Банат, Војводина, север Србије), а друга, седмочлана, коју смо снимали оног истог 30. маја 2022, дошла је из Батајнице, насеља из општине Земун и са ширег подручја Београда. У оба случаја реч је о млађим певачицама.

Академско друштво за неговање музике "Гусле" из Кикинде послало нам је, за потребе овог издања, девет својих снимака, начињених у њиховом студију, септембра 2020. и маја 2022. године. Одабрали смо четири песме са њиховог иначе раскошног и разноврсног крајишког репертоара: са Купреса/Босна и Херцеговина [11], из Лике/Хрватска [6], из села Жегар/Буковица, Далматинска загора, Хрватска [24] и једна забележена у извођењу босанских колониста у Бачкој/Србија [22].

Млађи, урбани интерпретатори крајишке песме, природно, како године пролазе, све су доминантнији на сцени. Одличан увид у то нам даје Фестивал Крајишки бисери, који се у Пландишту (Банат, северна Србија) организује од 2003. године. Из године у годину, на фестивалу наступа све мање изворних

Serbs in national costume (colored), Banja Luka, 1935, Museum of the Republic of Srpska

SINGERS OF FEMALE SINGING GROUP OF AMATEURS' ARTISTIC ASSOCIATION KUD "ZAVIČAJ – BANIJA", ŠABAC

- Stana Ratković, born Šolić (lead voice: 7, 13, 21, 25), September 1st 1953, Gornja Lovča, Kostajnica (Croatia). Lives in Majur near the City of Šabac.
- Mira Vukosavljević, born Dragović (lead voice: 3), January 10th 1968, Veliki Gradac, Glina (Croatia), Lives in the City of Šabac
- Gordana Skadarka, born Roksandić, August 20th 1970, Brđani Šamarički, Dvor na Uni (Croatia). Lives in the City of Šahac
- Ranka Ubavić, born Devetak, July 25th 1953, Svinica, Kostajnica (Croatia). Lives in Majur near the City of Šabac.
- Nada Svilokos, born Šolić, April 5th 1956, Gornja Lovča, Kostajnica (Croatia). Lives in the City of Šabac.

September 2020 and May 2022. We selected four songs from their luxurious and diverse Krajina repertoire: from Kupres/Bosnia and Herzegovina [11], from Lika/Croatia [6], from the village of Žegar/Bukovica, Dalmatinska Zagora, Croatia [24] and one recorded by Bosnian colonists in Bačka/Serbia [22].

Younger, urban interpreters of Krajina songs, are naturally, as the years pass, increasingly dominant on the scene. An excellent insight into this is the Krajiški Biseri Festival, which has been organized in Plandište (Banat, northern Serbia) since 2003. Year after year, the festival features fewer original groups of authentic singers from Croatia and Bosnia and Herzegovina, and more younger singing groups and members of various cultural and artistic societies. Their performance of the Krajina tradition causes different reactions, which is confirmed by Jovana Zukanović, the leader of the singing group of "Batajnica" cultural and artistic society from Batajnica, which we also recorded in May 2022, and used five songs for this compilation: from Bosanska Krajina [17], Kninska Krajina [14], Lika [4], Romanija [20] and one Krajina *counter* singing, also from Bosanska Krajina [26].

"There are a lot of positive comments. I like it when older people, older groups, are happy that we young sing it. There are older groups who want to help us, and sometimes they also send us wonderful comments. Wherever we appear, there is always an elderly lady from the audience who comes to us, says that she cried, that she remembered her homeland while listening to us, and tells us what it was like when she was young" – explains Jovana – "However, there is another current, those who are intolerant of us, young groups. Some say: They didn't live there and they can't sing it! It kind of scares me and worries me, because I think that we younger ones will remain deprived of some songs, which older singers keep to themselves, they will not pass on

група аутентичних певача пореклом из Хрватске и БиХ, а све више млађих певачких група и чланова разних културно-уметничких друштава. Њихово извођење крајишке традиције изазива различите реакције, што нам потврђује и Јована Зукановић, вођа певачке групе КУД-а "Батајница" из Батајнице, коју смо такође снимали маја 2022, да бисмо за ову компилацију искористили пет песама: из Босанске Крајине [17], Книнске Крајине [14], Лике [4], Романије [20] и једну крајишку контру, такође из Босанске Крајине [26].

"Има пуно позитивних коментара. Волим када су старији људи, старије групе, срећни што ми млади то певамо. Има старијих група које хоће да нам помажу, а некад нам упућују и предивне коментаре. Где год да се појавимо, увек нам нека бака из публике приђе, каже да је плакала, да се сетила свог завичаја док нас је слушала, и прича нам како је то било док је она била млада" – објашњава Јована – "Постоји и друга струја, они који су нетрпељиви према нама, младим групама. Неки кажу: Они нису тамо живели и они не могу то да певају! Мене то некако плаши и брине ме, зато што мислим да ћемо ми млађи остати ускраћени за неке песме, које старији певачи држе за себе, неће да пренесу млађима, шкртаре. А ваљда је поента да иза сваког од нас нешто и неко остане, па да се и наш састав стално подмлађује."

Без обзира на однос старијих према млађима, разлика у звуку заиста постоји, што и сама Јована истиче.

"Живимо у таквом времену. Ми, млађи, окружени смо пријатнијим звуцима – како би то рекли они који се не баве овом музиком – пријатнијим хармонијама, па нас све вуче да слушамо и певамо песме у неким лепим интервалима, у терци, квинти. То се нама данас сервира. Ја имам проблем са мушком

The Women's Singing Group Una – Kostajnica, Photo by Saša Pavlović

to younger ones, they are selfish. And I guess the point is that there is something left behind for each of us, so that our ensemble is constantly rejuvenating."

Regardless of the attitude of the older groups towards the younger, there is indeed a difference in sound, which Jovana points out.

"We live in such a time. We, the younger ones, are surrounded by more pleasant sounds – as those who are not engaged in this music would say – more pleasant harmonies, so we are all drawn to listen and sing songs at some nice intervals, in thirds and fifths. That is what is served to us today. I have a problem with a male group in our cultural and artistic society. When I propose to them the *ganga* singing from Herzegovina, they protest because it hurts their ears. Their ears do not accept this, because they are accustomed to the new music. The point is that old people learned it from their parents and grandparents in the countryside, they did not have a television, and some did not even have a radio. My mother also sings really well, but I could only learn some Kosovo and Macedonian songs from her, something that is pleasant to the ear and that she and her mother listened to. I did not have anyone in my family who would pass on me these songs that I sing with the group, but I researched it myself, just as these girls learn from me. We sometimes learn from older groups, but then again, we didn't live there."

And how does Mara Putnik react to young people and their interpretation of Krajina songs?

"The Banija song, *ojkača*, can only be sung in the original manner by people from Banija; the Kordun songs – by people from Kordun... But it is nice to hear young groups at some festivals. I once got chills when I heard girls from Apatin (*Bačka, northern Serbia*) singing. And, I think it's wonderful. Long live that song. This song was not written for Mara Putnik and the Zavičajno Udruženje Banijaca, but for everyone to sing it. The song must never stop. We have to spread it and the more we sing it, the longer it will live. We all try, and the song is to be sung. My granddaughter is six years old. She sings Krajina songs with me. She asks me to take her to rehearsals, to performances. She is grandma's little Banija girl. But, there aren't many such children. We collect songs, and we try with all our might. Because, we love this music, but we also feel we need to preserve it, and we are getting older every day. If we stop singing now, who will the children learn from?"

The connection to the origin is a delicate matter. Many young singers, although they may not have been born or been to Krajina, have at least partial origins from the regions "on the other side of the Drina". Such is the case with these groups from Kikinda (five out of ten singers are of Krajina origin) and Batajnica (three out of seven). In this fact one should also look for the reason for their great love for Krajina songs.

групом у нашем КУД-у. Кад им предложим херцеговачку гангу, они се буне, јер њима то пара уши. Њихово уво то не прихвата, јер су наслушани новије музике. Суштина је у томе што су стари људи то учили од својих родитеља, бака, дека на селу, нису имали телевизију, а неки ни радио. Ја сам од моје маме, која заиста лепо пева, могла једино да научим неке косовске песме, македонске, нешто што је пријемчиво уву и што је она, а и њена мама слушала. Нисам имала у породици неког ко би ми пренео ово што са групом певам, него сам ја то сама истраживала, исто као што ове девојке уче од мене. Ми учимо некад од старијих група, али опет, нисмо ми тамо живели."

А како Мара Путник реагује на младе и њихову интерпретацију крајишке песме?

"Банијску пјесму, *ојкачу*, могу у оригиналу да пјевају само Банијци; кордунашку – Кордунаши... Али, лијепо је чути на неким фестивалима младе групе. Ја сам се једном најежила кад сам чула девојке из Апатина (*Бачка, северна Србија*) како певају. И то је тако лијепо. Нек' живи та пјесма. Није та пјесма написана да је пјева Мара Путник и Завичајно удружење Банијаца, него да је пјевају сви. Не сме пјесма да стане. Ми морамо да је ширимо и што је више пјевамо, дуже ће да живи. Сви се ми трудимо, а пјесма је да се пјева. Моја унука има шест година. Она са мном пјева крајишке пјесме. Тражи је да је водим на пробе, на наступе. Она је бабина мала Банијка. Али, нешто нема много такве ђечице. То тако сакупљамо, свим силама се трудимо. Јер, ми то волимо, али треба то и сачувати, а ми смо сваки дан старије. Ако ми сад престанемо да пјевамо, од кога ће ђеца научити?"

Спона са извором је деликатна ствар. Многи млади певачи, иако можда нису ни рођени нити били у Крајини, имају макар делимично порекло из крајева "са оне стране Дрине". Такав је случај и са овим групама из Кикинде (пет од десет певачица је крајишког порекла) и Батајнице (три од седам). У тој чињеници треба тражити и разлог за њихову велику љубав према крајишким песмама.

"Можда чак 70 посто репертоара чине крајишке песме" – каже Јована Зукановић – "Мислим да је разлог тај што је наш КУД у Батајници, која је пуна досељеника, пре свега из Книнске Крајине, Лике, Кордуна и Баније, тако да мени и сами чланови групе траже те песме, јер су они или њихови родитељи оданде. Стално предлажу да радимо те песме, па нам онда такав испадне добар део репертоара. А и ја волим те песме. Мени је тата Далматинац, али док сам била мала, уопште нисам имала представу о крајишким песмама. Први пут сам се сусрела са тим баш у КУД-у, док сам била само чланица групе, коју је тада водила Ана Недељковић Бранковић. Касније сам наставила да то певам у

Singers of Female Singing Group of Local Heritage Association of Banija People, Descends and Friends of Banija, Belgrade, Photo by Oliver Đorđević

SERBIAN CUSTOMS, OLD RITUALS AND CEREMONIES

DETINJCI, MATERICE AND OCI

THESE HOLIDAYS BIND THE FAMILY MEMBERS CLOSER TOGETHER. THEY ARE CELEBRATED ONE AFTER ANOTHER, A WEEK APART, THAT IS, THREE WEEKS, TWO WEEKS AND ONE WEEK BEFORE CHRISTMAS. ON EACH DAY SOMEONE IN THE FAMILY IS TIED UP WITH A ROPE: FOR DETINJCI THE PARENTS TIE UP THE CHILDREN, FOR MATERICE THE CHILDREN TIE UP THEIR MOTHER, AND FOR OCI THE CHILDREN TIE UP THEIR FATHER. THOSE WHO ARE TIED UP ARE SET FREE ONLY AFTER PROMISING TO OFFER GIFTS — SOME SWEETS, AN APPLE, A PIECE OF CORN BREAD OR SOME MONEY. PRESENTS WERE ALSO OFFERED TO THE POOR, AND WEALTHY FAMILIES PROVIDED GIFTS FOR THE ORPHANS.

"Perhaps as much as 70 percent of the repertoire consists of songs from Krajina" – says Jovana Zukanović – "I think the reason is that our cultural and artistic society is in Batajnica, which is full of immigrants, primarily from Knin, Lika, Kordun, and Banija, so that the members of the group themselves are looking for those songs, because they or their parents are from there. They constantly suggest that we perform these songs, so we end up with a good part of the repertoire being like that. And I love those songs, too. My dad is from Dalmatia, but when I was little, I had no idea about Krajina songs at all. I first encountered them in the cultural and artistic society, while I was only a member of the group, which was led by Ana Nedeljković Branković at the time. Later, I continued to sing them at the school of Bojana Nikolić, and then there were cooperations and joint performances with Krajina cultural and artistic society, and a general introduction to the customs and traditions of Serbs from Krajina, about which I learned a lot from Milan Vasalić."

ON THE OTHER SIDE OF THE RIVER DRINA

A smaller part of the disc within the *Long Live That Song* edition includes tracks recorded in Republika Srpska. These are four songs performed by the women's group of "Una" cultural and artistic society from Kostajnica (Potkozarje, northwestern Bosnia), consisting of older female singers, and three songs sung by a group of female students of the Academy in Banja Luka.

For a greater connection with this musical and geographical climate and the characteristics of the songs, with a little more reference to the term *ojkača*, let's again use the selected lines of the text of ethnomusicologist Dragica Panić Kašanski PhD:

школи Бојане Николић, а затим је уследила сарадња и заједнички наступи са КУД-ом Крајина, па генерално упознавање са обичајима и традицијом Срба Крајишника, о чему сам пуно научила и од Милана Вашалића."

СА ОНЕ СТРАНЕ РЕКЕ ДРИНЕ

Мањи део диска у оквиру издања *Нек' живи та пјесма* обухвата нумере забележене у Републици Српској. Реч је о четири песме у извођењу Женске групе КУД "Уна" из Костајнице (Поткозарје, северозападна Босна) коју чине старије певачице, и три песме које је отпевала група студенткиња Академије у Бањалуци.

За веће зближавање са овим музичко-географским поднебљем и карактеристикама песама, уз још мало осврта на појам *ојкаче*, нека опет послуже одабрани редови текста етномузиколога др Драгице Панић Кашански:

Групно двогласно пјевање је основни начин традиционалног музичког изражавања у крајишком дијалекту динарског музичког језика којим се пјева у сјеверозападној Босни у Републици Српској (БиХ). Пјесме старијег слоја традиционално су изводила три пјевача истог пола, што се у новијој извођачкој стварности испољава као извођачко тијело организовано по полу, на мушке и женске пјевачке групе, слиједећи тако традиционални образац удруживања пјевача.

Фолклоризацијом традиционалне музике, односно преображајима насљеђа који настају усљед промјена у обредном и обичајном животу заједнице, настају нова мјеста и прилике за извођење пјесама, па тако и

Singers of Female Singing Group of Amateurs' Artistic Association "Zavičaj – Banija", Šabac, Photo by Marija Vitas

Group two-voice singing is the basic way of traditional musical expression in the Krajina dialect of the Dinaric musical language sung in northwestern Bosnia in Republika Srpska (B&H). The older songs were traditionally performed by three singers of the same gender, which in the recent performing reality is manifested as a performing group organized by gender, into male and female singing groups, thus following the traditional pattern of grouping of singers.

The folklorization of traditional music, or the transformations of heritage that occur due to changes in the ritual and customary life of the community, creates new places and opportunities for performing songs, including new functions of traditional singing. Traditional songs are performed on stage and the process of variation and selection is affected by the laws of the scene. That is how the number of performers also changes – following the example of singing groups that sing songs of newer style (on bass), the number of performers also increases when performing songs of the older layer. Such is the case with the group "Una – Kostajnica", which participated in the project (...). Four singers from the group "Una" sang eight songs they call *ojkača* and informed researchers about the terminology, function, and prevalence of *ojkača* singing (...).

The singing group "Una" sang eight songs, among which all the songs (lyrics) are different, as well as the chants and melopoetic forms that are created by working with the text within the sung couplet. The songs belong to different layers of traditional music. The six voices are old chants in a non-tempered sound system [selected: 1, 15, 23] which, together with the verses, form a sung verse shaped by repeating them and merging two different verses (...). Two songs belong to a newer rural tradition, singing on the bass, and one is with the famous chant *Grana javora pala kraj mora* (Maple branch fell near the sea) [selected: 10].

The themes of these songs include *ojkača* itself as well as Kozara as the center of this singing:

They ask me who is composing your songs/I sing them as Kozara tells me Sing, my friend, my soul sings/Let all who listen to *ojkača* enjoy

(...) it can be concluded that the questions related to the age and definition of the term *ojkača* did not encourage precise answers of the singers of the singing group "Una – Kostajnica", but precisely support the assumption that the term is of a more recent date and that it refers to all songs of the older and newer tradition based on the songs sung on the songs of Kozara and the wider environment.

In this context, the songs performed by the students of the ethnomusicology department of the Academy of Arts in Banja Luka could also be called *ojkača* songs [2, 8, 19].

(Dragica Panić Kašanski)

нове функције традиционалног пјевања. Традиционалне пјесме се изводе на сцени и приликом процеса варирања и селекције подлијежу законима сцене. Тако се мијења и број извођача – по угледу на пјевачке групе које пјевају пјесме новијег стила (на бас), увећава се и број извођача приликом извођења пјесама старијег слоја. Такав је случај и са групом "Уна – Костајница" која је учествовала у својству казивача у пројекту (...). Четири пјевачице из групе "Уна" су отпјевале осам пјесама које називају *ојкачама* и информисале истраживаче о терминологији, функцији и распрострањености пјевања *ојкача* (...).

Пјевачка група "Уна" је отпјевала осам нумера, међу којима су све пјесме (текстови) различите, као и напјеви и мелопоетски облици који настају радом са текстом у оквиру пјеваног двостиха. Нумере припадају различитим слојевима традиционалне музике. Шест гласова су стари напјеви у нетемперованом тонском систему [одабрано: 1, 15, 23] који заједно са стиховима чине пјевану строфу обликовану путем понављања истих и спајања два различита стиха (...). Двије пјесме припадају новијој сеоској традицији, пјевању на бас, а једна је бас са познатим припјевом Грана јавора пала крај мора [одабрано: 10].

Теме ових пјесама обухватају и саму *ојкачу* као и Козару као центар овог пјевања:

Питају ме ко ти пјесме слаже/Ја их пјевам Козара ми каже

Пјевај друго пјевала ми душа/Нек ужива ко ојкачу слуша

(...) може се констатовати да питања везана за старост и дефиницију појма *ојкача* нису подстакла прецизне одговоре казивачица пјевачке групе "Уна - Костајница", него управо поткрепљују претпоставку да је појам новијег датума и да се односи на све пјесме старије и новије традиције засноване на двостиховима испјеваним на напјевима Козаре и шире околине.

У том контексту би се и пјесме које изводе студенткиње смјера за етномузикологију Академије умјетности у Бањој Луци могле назвати *ојкачама* [2, 8. 10].

(Драгица Панић Кашански)

КУЛТУРА ЈЕДНОГ НАРОДА

Крајишке песме заузимају посебно место у кругу извођача и поштовалаца српске и балканске традиционалне музике и културног наслеђа. За њих би се чак могло рећи да су популарне, наравно у оквирима у којима је уопште могуће да неки облик традиционалне музике данас има популар-

Singers of Amateurs' Artistic Association Kud "Batajnica", Photo by Marko Mizdark

SINGERS OF FEMALE SINGING GROUP OF LOCAL HERITAGE ASSOCIATION OF BANIJA PEOPLE, DESCENDS AND FRIENDS OF BANIJA

- Mira Radojčević, born Kličković (lead voice: 5, 9, 16), February 17th 1955. Trepča, Vrginmost (Croatia). Lives in Belgrade.
- Mara Putnik, born Karaica (lead voice: 12), January 15th 1967, Veliki Gradac, Glina (Croatia). Lives in Zemun and Zrenjanin.
- Danica Đukić, born Dabić (lead voice: 18), April 7th 1946, Drenovac, Glina (Croatia). Lives in village Vranić, Barajevo municipality.
- Joka Pušonja, born Kotur, March 18th 1952, Dragelji, Bosanska Gradiška (Bosnia and Herzegovina). Lives in Zemun.
- Vida Gaćeša, born Jovančević, June 11th 1954, Krupa, Obrovac (Croatia). Lives in Belgrade's suburb Batainica.
- Ljubica Milivojević, born Relić, May 20th 1955, Mala Pecka, Vrginmost (Croatia). Lives in Belgrade.
- Mira Baždar, born Rajšić, September 18th 1949, Gornje Selište, Šibine (Croatia). Lives in village Ugrinovci, Zemun
- Danica Kalambura, born Tarbuk, August 23rd 1948, Veliki Gradac, Glina (Croatia). Lives in Belgrade's suburb Batajnica.
- Danica Bogdanović, born Mitrović, September 10th 1957, Majske Poljane, Glina (Croatia). Lives in village Ugrinovci, Zemun

CULTURE OF ONE PEOPLE

Krajina songs occupy a special place in the circle of performers and admirers of Serbian and Balkan traditional music and cultural heritage. They could even be said to be popular, of course within the framework in which it is even possible for some form of traditional music to have popularity today. When a group with a Krajina song is due to perform at a broadly conceived festival, convention, or competition of original music, this usually raises the level of enthusiasm among the listeners, which can lead to a real ovation, after especially convincing performances.

There are also festivals dedicated exclusively to the Krajina tradition and these are manifestations of a specific, complex atmosphere, in which the powerful sounds of singing groups, strong temperament, and solid character of people born or originating from the Krajina regions, the enthusiasm and patriotic feelings of the organizers, as well as unconscious questioning and confirmation of their own identity intersect.

An important place on the festival map of Serbia is occupied by the already mentioned competition festival Krajiški Biseri, which is organized every October in Plandište by the Zavičajno Udruženje Krajišnika "Nikola Tesla" (Association of People from Krajina), and behind which are primarily father and son Nikola (1958) and Gojko Vezmar (1984), originally from Lika, lovers of their own, Krajina tradition.

The best original singing groups from Serbia, Croatia, and B&H participate in the festival, and strict propositions dictate that performers can perform *a cappella* or with the accompaniment of a traditional instrument (such as the "samica" – single note tamboura, "diple" – a woodwind instrument, or "dvojnica" – twin-tubed

ност. Када на неком шире конципираном фестивалу, сабору, такмичену изворне музике треба да наступи група са крајишком песмом, то обично подигне ниво усхићености код слушалаца, а што зна да доведе до правих овација, након посебно убедљивих изведби.

Постоје и фестивали посвећени искључиво крајишкој традицији и то јесу манифестације специфичне, сложене атмосфере, у којој се укрштају моћни звуци певачких група, снажан темперамент и чврст карактер људи родом или пореклом из крајишких области, затим ентузијазам и родољубива осећања организатора, као и несвесно преиспитивање и потврђивање сопственог илентитета.

Важно место на фестивалској мапи Србије заузима већ поменути такмичарски фестивал Крајишки бисери, који сваког октобра у Пландишту организује Завичајно удружење Крајишника "Никола Тесла", а иза чега стоје пре свега отац и син Никола (1958) и Гојко Везмар (1984), пореклом Личани, заљубљеници у своју, крајишку традицију.

На фестивалу учествују најбоље изворне певачке групе из Србије, Хрватске и БиХ, а строге пропозиције налажу да извођачи могу наступати а cappella или уз пратњу неког традиционалног инструмента (попут тамбуре самице, дипли и двојница), те да морају да буду одевени у народну ношњу. Фестивал окупља и истраживаче, етномузикологе, етнологе и књижевнике.

Све четири женске певачке групе из Србије, заступљене на издању *Нек' живи та пјесма*, наступале су на фестивалу Крајишки бисери и бивале награђиване: КУД "Завичај – Банија", 2011 / III место; Завичајно удружење

Singers of Academic Association for Cherishing Music "Gusle", Kikinda, Photo by Igor Popov

SERBIAN CUSTOMS, OLD RITUALS AND CEREMONIES

TODOR'S SATURDAY

THE FIRST SATURDAY AT THE BEGINNING OF THE GREAT LENT IS DEDICATED TO ST. THEODORE TYRON. THE HOLIDAY IS ALSO KNOWN AS THE HORSE SATURDAY. IN THE REGION OF GORNJA PČINJA ST. THEODORE IS CONSIDERED TO BE THE PROTECTOR OF CATTLE AND IN TAKOVO REGION IT IS BELIEVED THAT THIS SAINT CAN HEAL EPILEPSY. ON THIS DAY THERE ARE HORSE RACES IN ŠUMADIJA, AND IN TIMOČKA KRAJINA IT IS NOT ALLOWED TO HARNESS OR SADDLE HORSES ON THIS DAY. IN VOJVODINA, IN THE EVENING BEFORE THE DAY OF ST. THEODORE, A PROCESSION OF WHITE HORSES IS LED THROUGH THE VILLAGE BY A LIMPING HORSE. IT IS BELIEVED THAT ST. THEODORE HIMSELF HAD A LIMPING HORSE. FOR THIS OCCASION, A SPECIAL BREAD IS MADE WITH DECORATIONS IN THE SHAPE OF HORSES AND HORSESHOES MADE OF DOUGH.

flute), and that they must be dressed in national costume. The festival also brings together researchers, ethnomusicologists, ethnologists, and writers.

All four women's singing groups from Serbia, represented in the edition of *Long Live That Song*, performed at the Krajiški Biseri festival and were awarded: "Zavičaj – Banija" artistic and cultural society in 2011 / III place; Zavičajno udruženje Banijaca, potomaka i prijatelja Banije, 2015 / III place, 2016 / I place, 2021 / I place, 2022 / II place; "Batajnica" artistic and cultural society, 2018 and 2019 / III place; Academic Society for Nurturing Music "Gusle", 2020 / III place.

Darko Grba (1985), one of the persons who helped organize the festival at the time, in 2012, and who was born in Lika, from which he also fled to Serbia as a boy in the 1990s, realistically, but also pessimistically, speaks about how important this festival is for cultural heritage and awareness of the tradition of Serbs from Krajina in the future:

"The question is how much our descendants will be aware of where we are from. Our people have moved around Europe, around the world, and there are mixed marriages... The goal of such a festival is not to forget the culture of a people. When one day that people are gone, someone who will be interested in exploring, based on the archive of recordings from this festival, will be able to get to know their culture and customs."

This concludes our story about *ojkača*, the song of Serbs from Krajina and the essential thread of that story is life itself, human destinies and emotions, dramatic situations, tragedies, defeats, accepting fate, the joy of living, effort, cheerfulness, love...

Mariia Vitas

Банијаца, потомака и пријатеља Баније, 2015 / III место, 2016 / I место, 2021 / I место, 2022 / II место; КУД "Батајница", 2018 и 2019 / III место; Академско друштво за неговање музике "Гусле", 2020 / III место.

О томе колико је овај фестивал важан за културно наслеђе и свест о традицији Срба Крајишника у будућности, говоре и реалне, мада песимистичне речи Дарка Грбе (1985), једног од момака који је у то време, 2012. године, помагао у организацији фестивала, а сам је родом из Лике, из које је такође деведесетих, као дечак, пребегао у Србију:

"Питање је колико ће наши потомци бити свесни тога одакле смо. Наш народ се раселио по Европи, по свету, формирају се мешовити бракови... Управо је циљ оваквог фестивала да се не заборави култура једног народа. Када једног дана тог народа више не буде, неко кога буде занимало да истражује, и то на основу архиве снимака са овог фестивала, моћи ће да упозна ту културу и обичаје."

Овим се завршава наша прича о песми Срба Крајишника, о *ојкачи*, а латентна нит те приче јесте сам живот, људске судбине и емоције, драматичне ситуације, трагедије, порази, прихватања судбине, радост живљења, труд, ведрина, љубав...

Марија Витас

CONTACTS

ARTISTS FESTIVALS LABELS MENAGEMENT & BOOKING INSTITUTIONS & ASSOCIATIONS PROMOTERS AND JOURNALISTS RADIO AND INTERNET SHOWS BY OLIVER ĐORĐEVIĆ

REGISTER OF ALL WORLD MUSIC ARTISTS FROM SERBIA

RIRER

ALEAMA OUINTET / DUO

ALFAMA QUINTET / DUO f alfama.quintet	10	f bibermusic	10	BORIS KOVAC	7 14
ALEKSANDAR MITROVIĆ ACART	5 17	BILJA KRSTIC & BISTRIK ORCHESTRA ■ bilja.rs	14 17	BRANKO ISAKOVIĆ f BrankoIsakovic	17
ALICE IN WONDERBAND aliceinwonderband.com	17	BOBAN MARKOVIĆ ORKESTAR f BobanMarkovicOrkestar	3 17	BRANKO TRIJIĆ brankotrijic.com	5
AMARO DEL amarodel.com	8	BOJAN KRSTIĆ ORKESTAR ¶ Bojan-Krstic-Orkestar-190829180964187/	3	DEJAN KRSMANOVIĆ f dejankrsmanovicart	5 8 17
ANAMARIJA DANILOVIĆ 💟 anadanilovic7	3 17	BOJANA NIKOLIĆ bojananikolic.rs	14	DEJAN LAZAREVIĆ ORKESTAR f dejanlazarevic.orkestar	3
BARKA DILO f BarkaDilo/	5 17	BOJANA PEKOVIĆ f bojanagusle	14	DEJAN PETROVIĆ BIG BAND — dejanpetrovic.com	3
BELO PLATNO f belo.platno	14)	BOKAN STANKOVIĆ boki.truba@gmail.com	14	DEL ARNO BAND delarnoband.com	B
BELTANGO QUINTETO beltango.com	10	BORA DUGIĆ boradugic.com	14	DRAGOMIR MILENKOVIĆ mirodrag54@gmail.com	12 17
1 African 5 Ethno Jazz 2 Australasia (Balkan Jazz, African) 3 Brass Latin Jazz, African 4 Celtic Jazz, Improve	fro Cuban 8 Gypsy	ical / Acoustic Salsa, Tango, Bossa Nova e	etc) 14 T	Folklore Imaginare 17 World	n Europe nco, Fado etc) Fusion / Electro Vave / Experimental

ROBIS KOVAČ

ABOUT MICS

Music Information Centre of Serbia (MICS) is a non-profit umbrella association established on 14th April 2021. The founders are three associations, namely: "World Music Association of Serbia – Representative Association" from Jagodina, "Ring Ring" from Belgrade and the Society for Promotion of Traditional Culture "Izvor" from Belgrade. The founders of MICS are reputable organizations with many years of experience and huge achievements in the field of presentation of music and cultural heritage of Serbia in the country and abroad, organization of various events (festivals, concerts, panels etc.), and music and book publishing. Most members of MICS work in music and creative industries. MICS remains open for new members – music associations and individuals.

PRIMARY GOAL

The goal of MICS is to function as a music information service, not unlike similar services in other countries of Europe, to facilitate presentation, advancement, research, collection and protection of music creation and music scene in Serbia, non-material cultural heritage (primarily the elements of music tradition), and to contribute to development of the sector of creative industries in Serbia.

LONG-TERM OBJECTIVES

Through dedicated work we strive to become the central information portal providing access to information on musicians, producers, music publishers and writers, as well as the ongoing activities primarily in the fields of classical and contemporary music, jazz, experimental/improv, world and traditional music. In addition to distribution of information to interested parties in the country and abroad, we are focusing on promotion of Serbian music, musicians and music industry abroad. Our experience, reputation and contacts shall contribute to realization of these goals.

Music Information Centre of Serbia is a member of the International Association of Music Information Centers (IAMIC).

DRUM 'N' ZEZ f drumnzez	13 17	GYASS BAND / KURINA TRIO © kurinamichael2@gmail.com	5 8	KAL 8 17 with a state of the st
DULE RESAVAC f dule.resavac	17	HORNSMAN COYOTE hornsmancoyote.com	13	KALEM 14 kalemmusic.com
DUO BRDARIĆ f duobrdaric	14	IGOR VINCE f igor.vince.musique	1 1	KILLO KILLO BANDA § killokillobanda
DUO MODERATO duomoderato.com	7 17	IRIE FM f irieFM.Belgrade	1	KURTAUTCA 14 f kurtautca
EJO - ETHNO JAZZ ORCHESTRA † EthnoJazzOrchestra/	5	IRISH STEW OF SINDIDUN irishstew.net	4	LA BANDA 14 s-labanda.com
EKREM MAMUTOVIĆ ORKESTAR f Ekrem-Mamutovic-Orkestar-10482960622	9938	ISKON f Iskon-22797706648	12	LAJKÓ FÉLIX
EMIR KUSTURICA & THE NO SMOKING ORCHEST thenosmokingorchestra.com	ΓRA 17	ISTANBUL NIGHT f Istanbul-Night-1394989410718196	9 17	LAZAR NOVKOV & FRAME ORCHESTRA frameorchestra.com
ETHNOKOR f ethnok	14	IZVOR dimicevmail@gmail.com	12	LENHART TAPES 17 lenhartapes.bandcamp.com
EYOT	5	JASNA JOVIĆEVIĆ jasnajovicevic.com	5 17	LEPI JOVA f band.lepijova
GORAN BREGOVIĆ goranbregovic.rs	3 17	JOVAN MALJOKOVIĆ & BALKAN SALSA BAND jovan-maljokovic.com	5	LIBERCUATRO Libercuatro
African	_	Folk Rock 10 Latin American (Samba,		13 Reggae / Dub / Caribbean 16 Western Europe
 2 Australasia (Balkan Jazz, 3 Brass Latin Jazz, Afro Cuban 4 Celtic Jazz, Improvise etc) 	8	Classical / Acoustic Salsa, Tango, Bossa Nova etc) Gypsy 11 Oriental / Asian Jewish / Klezmer 12 Pop / Ambient		Traditional / Neo-Folk (Flamenco, Fado etc) /Folklore Imaginare World Fusion / Electro Eastern Europe /New Wave / Experimental

MARKO MARKOVIĆ ORKESTAR f marko.markovic.trumpet	3 17	PEVAČKA GRUPA MOBA ¶ Pevacka-grupa-MOBA-227399433976501	14)	SPONA dusanpopoviclipovac.com/spona	16
MAŠTA BAŠTA f masta.basta.7	13	RODJENICE f rodjenice	14	SVETLANA SPAJIĆ GROUP svetlanaspajic.com	14
MILAN NENIN milan-nenin.com	7 17	POPEČITELJI popecitelji.com	6	SZILÁRD MEZEI szilardmezei.net	5
MIŠKO PLAVI miskoplavi.com	17	ROCHER ETNO BEND Rocher-Etno-Bend-Rocher-Bend-47311363607	14 5965	TAMARA RISTIĆ KEZZ f tamarakezz	17
MORAITIKA ¶ Moraitika.Band	12	SAMBANSA f Sambansa	10	TAPAN == tapan.bandcamp.com	17
NAKED — nakedbandbelgrade.com	5 14	SAŠA KRSTIĆ ORKESTAR sasakrstic-prvatruba.rs	3	TEOFILOVIĆI === teofilovici.rs	14
NEDA NIKOLIĆ nedanikolic.rs	14	SHIRA U'TFILA shira-utfila.com	9	TIJANA STANKOVIĆ tijanastankovic.net	17
NEKI www.nekistranac.com	17	SLOBODAN TRKULJA & BALKANOPOLIS balkanopolis.com	17)	TRIO BALKANSKE ŽICE starcevic.co.rs	7
ORKESTAR DANIJELA f orkestardanijela	3	SMOKE 'N' SOUL f smokensoul	13)	TROJICA TRIO Trojicatrio	14
ORTHODOX CELTS orthodoxcelts.com	4	SO SABI f sosabiband	1	TZOOTZOONGA ANSAMBLE f tzootzoonga	10
African	6 Folk	Rock 10 Latin American (Samba,	13 R	eggae / Dub / Caribbean 6 Western Europe	_
2 Australasia (Balkan Jazz, 3 Brass Latin Jazz, Afro Cuban 4 Celtic Jazz, Improvise etc)	7 Clas 8 Gyp	sical / Acoustic Salsa, Tango, Bossa Nova etc)	14 T	raditional / Neo-Folk (Flamenco, Fado etc) Folklore Imaginare astern Europe (Voew Wave / Experim	

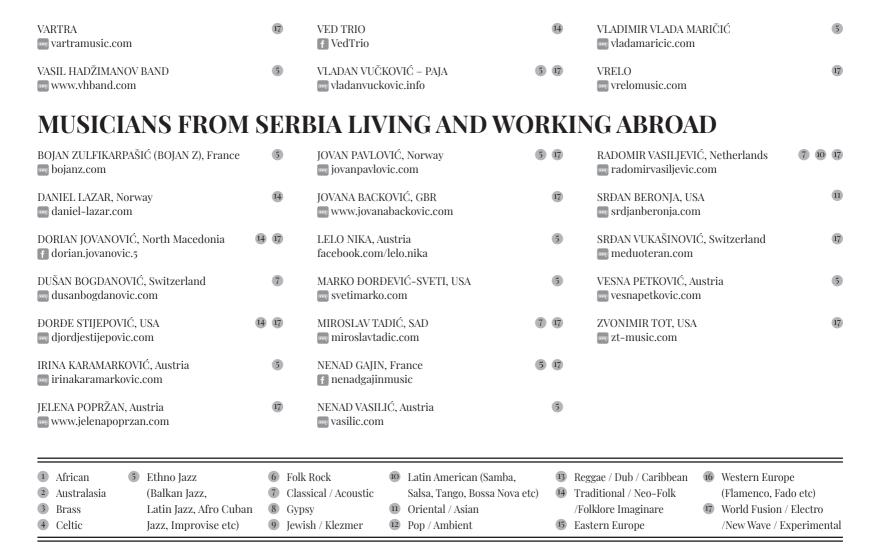
Enjoy Balkan Music!

QUARTERLY AND ANNUAL TOP LISTS OF FRESH BALKAN MUSIC, CHOSEN BY BALKAN CHART PANELISTS

worldmusic.org.rs/ balkan-world-music-chart

MORAIT

Google play

Рисашево: Яистај горо

iving Heritage Concerts is a program consisting performances of four present-days bards of Serbian music tradition: Boško Vujačić (gusle player), Svetlana Spajić (performer of traditional Serbian songs), Bokan Stanković and Miloš Nikolić (performers on traditional wind instruments).

Concerts were also performed in a form with three performers (without Bokan Stanković).

All four performers' musical skills, their experience and wide knowledge about Serbian traditional music are truly remarkable. Unique and knowledgably conceptualized program represents the link between historical memory and arts. It is a musical journey across Serbia and through époques.

Interacting with the audience in pleasant and approachable atmosphere, alternately performing, through music and words, performers present and emphasize specific forms of our musical heritage: from epic (singing accompanied by gusle) via folk songs (ojkače, clamer singing, singing, on bass") to melodies of folk dances from Eastern and Southern Serbia played on Svrljig bagpipe, duduk, kaval, okarina and trumpet.

Concert program presents several elements of safeguarded intangible heritage. While "Singing to the accompaniment of the Gusle" is also inscribed in the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, Clamor singing, Bagpipe playing, Pipe playing practice, Kaval playing and Ojkača singing are inscribed in the Serbian Register of Intangible Cultural Heritage. Performers themselves represent "Living Human Treasures", a term used by UNESCO to refer to the bearers of intangible cultural heritage.

Living Heritage Concerts is a project of Music Information Centre of Serbia.

Living Heritage concerts

ROOTS AND FOLK MUSIC FESTIVALS

ZLATNI OPANAK VALJEVO

April, Since: 2004.

Organized by: Municipal Administration Valievo and NGO "Gradac". Valievo

- +381 14 238 028
- gradacsrbija@yahoo.com
- www.zlatniopanak.co.rs

Tradicionalna manifestacija koja okuplja poslenike tradicionalne pesme i igre naših naroda, kako iz zemlje tako i iz rasejanja. U nekoliko dana trajanja sabora, kroz Valjevo prodefiluje više hiljada mladih ljudi, čiji je jedini cilj da prikažu u najboljem izdanju sav svoj višegodišnji rad i trud, na čuvanju naše folklorne tradicije. Festival je i mesto na kome se održavaju i stručni seminari i razgovori koreografa, kao i promocije književnih radova na temu srpskog folklora, običaja i tradicije.

A traditional meeting of the performers of traditional songs and dances, from Serbia and diaspora. During the festival thousands of young people get to present the results of the years of work dedicated to preservation of the folk tradition. The festival also hosts a number of seminars and panels with choreographers and promotions of the books about Serbian folklore, customs and tradition.

FESTIVAL "KRAJIŠKI BISERI", PLANDIŠTE

October, Since: 2003.

Organized by:

NGO "Nikola Tesla"

- +381 63 8694 919
- zuknikolatesla@gmail.com
- www.zuknikolatesla.org /krajiskibiseri.html

Festival krajiških pjesama "Krajiški biseri" neguje izvorne pesme i tradicionalni
način pevanja Srba Krajišnika. Najčešći
način izvornog krajiškog pevanja je "ojkanje" koje se od 2010. godine nalazi na
Listi elemenata nematerijalnog kulturnog
nasleđa Republike Srbije. Osnovni cilj
Festivala je očuvanje, negovanje, prezentacija i prenošenje jedinstvenih vokalnih i
vokalno-instrumentalnih oblika na mlade generacije. Festival je takmičarskog
karaktera.

The festival of Krajina song "Krajiški biseri" keeps alive the traditional songs and singing techniques of the Serbs from Krajina. The most common technique used in these traditional songs is "ojkanje", included in the UNESCO intangible cultural heritage list since 2010. The festival is aiming to present and preserve these unique vocal and vocal-instrumental forms for posterity. The festival is competitive.

JAVORSKI SABOR / JAVOR FESTIVAL, KUŠIĆI - IVANJICA

August, Since: 1996.

Organized by: Dom kulture
Ivanjica, MZ Kušići and
OŠ "Major Ilić", Kušići

- +381 32 661 087
- @domkultureivanjica@open.telekom.rs
- www.domkultureivanjica.rs/sabordvojnicara.html

U selo Kušići, koje se nalazi u pelepom ambijentu podno planine Javor, svake godine dolaze svirači dvojnica i starih instrumenata iz svih krajeva Srbije kako bi pokazali svoje umeće, a takmičar koji tri puta za redom osvoji prvo mesto stiče zvanje "majstor dvojnica". Cilj festivala je očuvanje tradicije izvornog narodnog stvaralaštva i kulturološkog identiteta Srbije. Festival je takmičarskog karaktera.

Every year the players of dvojnice and other traditional instruments from all over Serbia come to the village of Kušići at the foot of the Javor mountain to demonstrate their musical skills. The performer who wins the first prize three times in a row receives the title of Master of Dvojnice. The purpose of the festival is to preserve the tradition, folk arts and cultural identity of Serbia. The festival is competitive.

SABOR NA KADIBOGAZU KADIBOGAZ FESTIVAL, KADIBOGAZ, SERBIAN-BULGARIAN BORDER

July, Since: 2001. (1925)
Organized by: NGO "Međunarodni

sabor na Kadibogazu" and TO Kniaževac

- +381 63 82 408 82
- aradovanovic.vladan@gmail.com
- toknjazevac@open.telekom.rs
- www.toknjazevac.org.rs

Međunarodni Sabor na Kadibogazu je jedinstvena prekogranična manifestacija na Balkanu koja svake godine okupi do 30.000 posetilaca i održava se na graničnoj liniji Srbije i Bugarske. Posetioci su u prilici da prate nastupe folklornih društava, bleh orkestara, pevačkih grupa... Tokom tri dana, koliko sabor traje, otvara se granica na Kadibogazu i može se preći samo sa ličnom kartom.

The international festival in Kadibogaz on the border between Serbia and Bulgaria is a unique event in the Balkans. It attracts about 30,000 visitors who can see the performances of folk groups, brass bands, singing groups... During the three days of the festival the border crossing in Kadibogaz is open and the visitors can cross the border without a passport.

HOMOLJSKI MOTIVI, KUČEVO

May, Since: 1968.

Organized by: Cultural Centre "Veljko Dugošević", Kučevo

- +381 12 852 466
- kultkucevo@gmail.com
- www.homoljskimotivikucevo.org

Smotra izvornog narodnog stvaralaštva "Homoljski motivi" obuhvata izvođenje narodnih pesama i igara, izložbu radova domaće radinosti, takmičenje u spremanju narodnih jela homoljskog kraja, izbor najlepše čobanice, izložbu poljoprivrednih proizvoda... Na ovoj manifestaciji se mogu videti izvanredni oblici narodne muzičke tradicije: vedre i temperamentne vlaške igre i čuti mirne i raspevane melodije, ritualne igre i pesme vezane za praktičan život i svakodnevne potrebe, posebno oblikovani narodni instrumenti i ansambli — i sve to skupa utkano u narodne običaje, nošnju, ambijent...

The folk arts festival "Homoliski motivi" includes folk music and dance performances, exhibitions of traditional crafts, cooking contests for the best prepared traditional dishes of the Homolje area, a contest for the most beautiful shepherdess, an exhibition of agricultural produce and much more. This manifestation is a showcase of exceptional examples of the folk music traditions: the furious Vlach dance music, followed by mellow and intricate folk melodies, ritual dances and songs that accompany daily life, peculiar folk instruments and ensembles, folk customs and costumes.

FESTIVAL FRULE "OJ MORAVO"THE SERBIAN FLUTE FESTIVAL, PRISLONICA / ČAČAK

July, Since: 1988.

Organized by: TO Čačak, Savet Sabora, MZ Prislonica

- Tel: +381 32 342 426
- office@saborfrulasa.com
- www.saborfrulasa.com

Sabor frulaša Srbije "Oj Moravo" u Prislonici kod Čačka jedinstvena je manifestacija izvornog stvaralaštva čiji je cilj negovanje i promocija frule i drugih srodnih duvačkih instrumenata, ali i zaštita i očuvanje kulturnog nasleđa srpskog naroda u celini. Selo Prislonica ie postalo sinonim za frulu i svetkovinu ovom instrumentu u čast. Već 28 godina. na obroncima Vujna, okupljaju se najbolji frulaši iz cele Srbije, koji pravo da nastupe stiču na predtakmičenjima širom Srbije. Pobednici u tradicionalnom i savremenom načinu sviranja dobijaju titulu " Zlatna frula". U pratećem programu na Saboru učestvuju pevačke i igračke grupe, kao i svirači na drugim starim instrumentima. Osnovni kriterijum za odabir izvođača, pored kvaliteta, je izvornost njihovog programa.

The Serbian flute festival "Oj Moravo" is a unique event that aims to cultivate and promote flute music, as well as protect and preserve the cultural heritage of Serbian people. Musicologist say that the root of the Serbian people is unimaginable without the sound of the flute, which is its emotional basis. Prislonica has become synonimous

for the flute and the solemnity of this instrument. For 28 years the best flute players from all over Serbia have gathered together in this village near Čačak. The competition ivolves approximately 80 flute players. The winner receives the title of the "Golden flute". The festival also includes performances by folk dance ensembles, singing groups. and musicians playing from rarely seen old instruments. Number of participiens reaches about 300 peoples. There will be an exhibit displaying old crafts, the workmanship of flute, knitters, embroiderers, weavers and traditional cooking recipes.

FESTIVAL VIOLINE "SEMENDRIINO ĆEMANE" VIOLIN MUSIC FESTIVAL "SEMENDRIINO ĆEMANE", SMEDEREVO

April, Since: 2011.

Organized by: MZ "Zlatno brdo", Smederevo

- +381 26 4610535
- kontakt@sdcemane.rs
- www.sdcemane.rs

Festival ima za cilj da kroz zvuke violine afirmiše i neguje tradicionalnu muziku kao i da ujedini muzičare bez obzira na etničku i versku pripadnost. Festival je takmičarskog karaktera.

The aim of the festival is to promote and cultivate traditional violin music and bring together musicians regardless of their ethnic or religious background. The festival is competitive.

FESTIVAL "ZVUCI GOLIJE, JAVORA I MUČNJA", IVANJICA

May, Since: 1975.

Organized by: Cultural Center Ivanjica

- +381 32 661 087
- @ domkultureivanjica@open.telekom.rs
- www.domkultureivanjica.rs

Festival izvornih pevačkih grupa, svirača starih instrumenata, zdravičara i humorista. Festival of authentic singing groups, players of old instruments, toast proposers and humorists

FESTIVAL "TANCUJ, TANCUJ...", GLOŽAN / BAČKI PETROVAC

May, Since: 1970.

Organized by: Vojvodina Slovak Cultural Institute

- +381 21 545 570
- @ office@slovackizavod.org.rs
- www.slovackizavod.org.rs

Najmasovnija folklorna manifestacija vojvođanskih Slovaka. Cilj festivala je da doprinese očuvanju i unapređenju slovačkog folklora (igara, pesama, muzike i običaja). Učesnici dolaze iz svih mesta u Srbiji u kojima žive Slovaci i iz Republike Slovačke.

The largest folk festival of the Slovak people living in Vojvodina. The aim of the festival is to help preserve the Slovak folklore (dance, songs, music and customs). The participants in the festival come from all Serbian towns and villages inhabited by Slovaks, as well as from the Republic of Slovakia.

Jasna Jovićević and Lazar Novkov, Promotional photo

VEF - VOKALNI ETNO FESTIVAL MLADIH / VEF - ETHNIC VOCAL MUSIC FESTIVAL, NEGOTIN

May, Since: 2014.

Organized by: NGO Nego

+381 63 800 63 95

kreativnoudruzenjenego@gmail.com

Posvećen mladima i tradicionalnoj pesmi ovaj festival je jedinstven u Srbiji. Takmičarskog je i internacionalnog karaktera i okuplja najkvalitetnije vokalne etno grupe iz Srbije i istočne Evrope, uz visokostručni žiri iz oblasti etnomuzikologije. Organizuje se svakog poslednjeg petka u maju mesecu, kada je takmičenje grupa, a prethodno veče održava se koncert prošlogodišnjeg pobednika festivala. Mladi imaju konačno gde da se takmiče i druže sa svojim vršnjacima u vokalnom muziciranju sa ili bez instrumentalne pratnje, baziranom na muzičkoj tradiciji.

The festival is dedicated exclusively to young singers performing in vocal groups. This is a competitive and international festival, attracting the best Serbian and East European groups performing vocal folk music judged by a panel of most competent experts in ethnomusicology. The competition is organized on the last Friday in May. The night before the main event the winners from the last year give a concert. This festival provides a place for the young performers to meet and compete with their peers in vocal music based on tradition, with our without instrumental accompaniment.

VELIKI SABOR TRADICIONALNOG PEVANJA IZVIKA /A GREAT FESTIVAL OF TRADITIONAL IZVIKA SINGING, NOVA VAROŠ

July, Since: 2011
Organized by the Society for
Preservation of Traditional Izvika
Singing in Nova Varoš

- predsednik@izvika.rs
- www.izvika.rs

Centralni događaj u organizaciji Društva za negovanje tradicionalnog pevanja izvika iz Nove Varoši je Veliki sabor tradicionalnog pevania iz vika. koji se od 2011. godine održava krajem iula u okviru "Zlatarfesta" sa podrškom Ministarstva kulture i informisanja RS i SO Nova Varoš. Sabor ima takmičarski karakter uz dodeliivanie nagrada pobedničkim parovima, a pod nadzorom stručnih konsultanata iz oblasti etnomuzikologije, tokom pripreme i realizacije sabora. Tamičarski deo sabora se odvija u četiri kategorije: muškoi, ženskoi, dečioi i mešovitim muško-ženskim parovima.

The main event organized by the Society for Preservation of Traditional Izvika Singing in Nova Varoš is a Great Festival of Traditional Izvika Singing that has been organized towards the end of July every year since 2011 as a part of "Zlatarfest", with support of the Ministry of Culture and Information of the Republic of Serbia and local government in Nova Varoš. The festi-

val is organized as a competition and the winners receive awards. Preparation and realization of the festival are managed by expert consultants in the field of ethnomusicology. The competition is organized in four categories: male, female, junior and mixed malefemale duets.

LEVAČKI SABOR / LEVAČ FESTIVAL, REKOVAC - KALENIĆ

August, Since: 1970.

Organized by: SO Rekovac

www.rekovac.rs/prodjoh-levac -prodjoh-sumadiju

Centralni deo levačkog sabora narodnog stvaralaštva "Prodoh Levač, prodoh Šumadiju" održava se u porti manastira Kalenić. Svake godine na saboru nastupa dvadesetak pevačkih i igračkih grupa, a tradicionalno se dodeljuju i priznanja za devojku sa najdužim pletenicama, najduže brkove, nabolje očuvanu narodnu nošnju, pripremu starih narodnih jela...

The main event of the Levač folk arts festival "Prođoh Levač, prođoh Šumadiju" takes place at the gate of the monastery Kalenić, where about two dozens of dance and singing groups perform every year. The festival also includes a competition for the girl with the longest braids, the man with the longest moustache, the best preserved traditional costume and the best prepared traditional dish.

GYÖNGYÖSBOKRÉTA AND DURINDÓ, VOIVODINA

June, Since: 1962. and 1977.

Organized by: Cultural associations of the Hungarians living in Vojvodina

Festivali mađarskog igračko-folklornog i muzičkog stvaralaštva Gvöngvösbokréta and Durindó su najveće smotre narodnih pesama i igre Mađara u Vojvodini. Festivali se istovremeno održavaju svake godine u drugom mestu Voivodine sa većinskim mađarskim stanovništvom. U programu učestvuju grupe koje neguju izvornu mađarsku muziku i ansambli koji neguju mađarski folklor. Posetioci ovih festivala, pored pesme, muzike i plesa, imaju priliku da vide dramatizovane narodne običaje i verovanja sa područja Vojvodine. Na festivalima se organizuju radionice narodnog stvaralaštva, vašar rukotvorina, izložbe fotografija...

The festivals of Hungarian folk dance and music Gvöngvösbokréta and Durindó are the biggest events dedicated to songs and dances of the Hungarians in Vojvodina. The festivals are held simultaneously in different towns across Vojvodina in which Hungarian communities live. The programme includes bands performing authentic Hungarian music and groups that preserve Hungarian folk dances. In addition to song, music and dance, the visitors can see a variety of folk customs from Voivodina. The festivals also include traditional arts workshops, craft and photography exhibitions and much more.

Festival Krajiški biseri, Plandište, 2018. Photographer Marko Mizdark

FESTIVAL VLAŠKE MUZIKE "GERGINA" / FESTIVAL OF VLACH MUSIC "GERGINA", NEGOTIN

April, Since: 2009.

Organized by: NGO Gergina

- @ festival@gergina.org.rs
- www.gergina.org.rs

Na festivalu nastupaju izvođači vlaške pesme, instrumentalne muzike i igre iz Srbije i regiona. Cilj festivala je očuvanje tradicije, jezika i kulture Vlaha u Srbiji. Festival je takmičarskog karaktera.

A meeting of performers of the Vlach songs, instrumental music and dances from Serbia and the region. The aim of the festival is to preserve the tradition, language and culture of the Vlach people in Serbia. The festival is competitive.

SABOR FRULAŠA FRULA FESTIVAL, SOPOT

October, Since: 2006.

Organized by: Cultural Center Sopot and Serbian Orthodox Church Community Sopot

- + 381 11 8251 238
- czksopot@gmail.com
- www.czksopot.org.rs

Cilj manifestacije je da sačuva od zaborava tradicionalno muziciranje na fruli. The aim of this event is to preserve the traditional frula music.

SABOR FRULAŠA "ŠKRIPI ĐERAM" / FRULA FESTIVAL "ŠKRIPI ĐERAM", MALI IĐOŠ

July, Since: 1996.

Organized by: Kulturno prosvetno društvo "Milivoje Omorac" / Cultural and

Educational Society "Milivoje Omorac" Cilj manifestacije je da sačuva od zaborava tradicionalno muziciranje na fruli. The aim of this manifestation is to preserve and keep alive the tradition of frula music.

FESTIVAL DINARSKIH SRBA U VOJVODINI / FESTIVAL OF DINARA SERBS IN VOJVODINA, BAČKA TOPOLA

October, Since: 1993.

Organized by: Serbian Cultural Center "Vuk Karadžić", Bačka Topola

+381 24 711 - 543

Festival duhovnog i materijalnog stvaralaštva dinarskih Srba u Vojvodini "Našem rodu i potomstvu" je najznačajnija kulturno-umetnička smotra, koja čuva i neguje duhovno i materijalno stvaralaštvo dinarskih Srba u Vojvodini. Na njemu učestvuju grupe pevača, igrača, svirača na tradicionalnim instrumentima i grupe koje neguju i prikazuju običaje starog kraja iz kojeg su se doselili u Vojvodinu.

The festival of spiritual and material cultural heritage of Dinara Serbs in Vojvodina "Našem rodu i potomstvu" is the most significant cultural and artistic festival that preserves the heritage of Dinara Serbs in Vojvodina. It hosts groups of singers, dancers, musicians playing traditional instruments, as well as the groups that keep alive the customs of the old homeland from which they migrated to Vojvodina.

FESTIVAL KULTURE RUSINA I UKRAJINACA "CRVENA RUŽA" FESTIVAL OF RUTHENIAN AND UKRAINIAN CULTURE "CRVENA RUŽA", RUSKI KRSTUR

June, Since: 1961.

Organized by: Cultural Center Ruski Krstur

- +381 25 703 357
- kerestur@open.telekom.rs
  Muzičko folklovna manifactacii

Muzičko-folklorna manifestacija Rusina i Ukrajinaca u Vojvodini. Festival u svom programu sadrži izložbe, smotru vokalno-instrumentalnih grupa, smotru novih kompozicija u narodnom i zabavnom duhu, muzičko-folklornu manifestaciju dece, susret folklornih ansambala koji neguju rusinsku i ukrajinsku kulturu.

Folk music and dance festival of the Ruthenians and Ukrainians living in Vojvodina. The festival includes exhibitions, performances of vocal and instrumental bands, contemporary compositions based on the folk tradition, music and dance events for children, and provides a meeting place for all folk ensembles performing Ruthenian and Ukrainian music.

FESTIVAL "SUSRETI U PIVNIČKOM POLJU", PIVNICE - BAČKA PALANKA

May, Since: 1965.

Organized by: KUD "Pivnice"

- +381 21 545 570
- @ office@slovackizavod.org.rs
- www.slovackizavod.org.rs

Ovo je najstariji muzički festival vojvodanskih Slovaka, čiji značaj se ogleda u očuvanju slovačke autentične muzike i nošnje, kroz sakupljanje starih slovačkih narodnih pesama iz svih delova Vojvodine. This is one of the oldest music festivals of Slovakian people from Hungary, which importance can be seen in preserving the authentic Slovakian music and costumes, through the gathering of the old Slovakian folk songs from all parts of Vojvodina.

FESTIVAL "CRNOREČJE U PESMI I IGRI", BOLJEVAC

June, Since 1971.

Organized by: TO Boljevac

- tooboljevac@open.telekom.rs
- w www.bolievac.org.rs

U podnožju planine Rtanj, u gradiću Boljevcu, održava se Međunarodni festival stvaralaštva "Crnorečje u pesmi i igri" koji gaji tradiciju narodnog folklora i stare običaje. Festival prikazuje tradicionalnu kulturnu baštinu svake godine drugog vikenda u junu. U folklornim igrama, pesmama i svirkama prepliću se etno-kulturni slojevi različitog porekla i starine. Na festivalu se prikazuju i običaji koji potiču od ritualizovanog i raskošno simbolizovane magije.

At the foot of the Rtanj mountain, in the town of Boljevac, there is an international festival dedicated to folk arts and tradition – "Crnorečje u pesmi i igri". The festival takes place on the second weekend in June. The folk dance, songs and music performed in the festival cover a variety of different ethnic and cultural traditions. The festival also showcases the customs originating from highly ritualized forms of magical practice.

FESTIVAL MARIJANSKOG PUČKOG PJEVANJA / MARIAN FOLK SONG FESTIVAL, BAČKI MONOŠTOR

July, Since: 2008.

Organized by: KUD "Bodrog"

- +381 25 807 578
- bmbodrog@gmail.com
- facebook.com/KUD Bodrog

Festival okuplja pjevačke skupine hrvatskih kulturnih društava i crkvene zborove Bačke i Srijema. Na festivalu je vidljiv spoj tradicijskog pučkog pjevanja, nošnje i običaja Hrvata, kako Šokaca tako i Bunjevaca s ovih prostora. Festival nema natjecateljski karakter.

This festival is a meeting place for the singing groups from local Croatian cultural societies and church choirs in Bačka and Srem. The festival presents traditional folk singing, clothing and customs of the Croats, both Šokci and Bunjevci, living in this area. The festival is not competitive.

FESTIVAL INSTRUMENTALNE TRADICIJE BALKANA / FESTIVAL OF THE BALKAN INSTRUMENTAL TRADITIONS, GRLJAN / ZAJEČAR

August, Since: 1978.

Organized by: MZ Grljan and CEKIT

- Tel +381 19 441 138
- @ turizam@cekit.rs
- www.cekit.rs

U mestu Grljanu kod Zaječara od 1978. godine održava se Sabor frulaša, koji je tokom godina prerastao u Međunarodni festival instrumentalne tradicije. Na ovom festivalu se dodeljuje majstorsko pismo najboljem izvođaču na tradicionalnim instrumentima. Festivalu prethode jednonedeljne radionice na kojima vrsni poznavaoci sviranja na tradicionalnim istrumentima prenose svoje znanje zainteresovanim učesnicima.

This manifestation in Grljan near Zaječar started back in 1978 as a frula festival. Over the years it has grown into an international festival of instrumental music traditions. The best performers on traditional instruments receive a master's certificate. In the week before the festival, a series of workshops are organized in which the best players of traditional instruments share their knowledge with eager students. SABOR "BEZ IZVORA NEMA VODE", FESTIVAL "BEZ IZVORA NEMA VODE", ROŽANSTVO - ZLATIBOR

August, Since: 2004.

Organized by: KSC Čajetina, MZ Rožanstvo and NGO "Zmajevac" Rožanstvo

- Tel: +381 31 841 646
- zlatibor@zlatibor.org.rs
- www.zlatibor.org.rs

Sabor izvorne narodne pesme "Bez izvora nema vode" predstavlja takmičenje u tradicionalnom pevanju "izvika". Ovaj stari vokalni oblik nalazi se na Listi elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa Republike Srbije. Iz godine u godinu povećava se broj gostiju koji uživaju u izvornoj pesmi i teže očuvanju duha zlatiborskog kraja (zapadna Srbija).

The festival of authentic folk song "Bez izvora nema vode" is a competition in traditional singing technique known as "izvik". This ancient vocal form has been included in the UNESCO intangible cultural heritage list. The number of guests who enjoy these traditional songs and strive to preserve the heritage of the Zlatibor region (western Serbia) is growing steadily every year.

FESTIVAL IZVORNE SRPSKE PESME FESTIVAL OF AUTHENTIC SERBIAN SONGS, PRILIKE -IVANJICA

Avgust, Since: 2003.

Organized by: M\(\tilde{z}\) Prilike and Cultural Center Ivanjica

- +381 32 661 087
- @ domkultureivanjica@open.telekom.rs
- www.domkultureivanjica.rs/prilike.html

Na Festivalu nastupaju muške i ženske pevačke grupe iz Srbije i regiona. Festival je takmičarskog karaktera.

This festival hosts male and female singing groups coming from Serbia and the region. The festival is competitive.

FESTIVAL FOLKLORNIH TRADICIJA VOJVODINE FESTIVAL OF FOLK TRADITIONS OF VOIVODINA, VRBAS

September, Since: 1979.

Organized by: Cultural Center Vrbas

- +381 21 706 054
- info@kcvrbas.org
- www.kcvrbas.org

Reprezentativna manifestacija izvorne igre, običaja, instrumenata, solista, zdravičara itd. U dva festivalska dana nastupa 30 do 40 različitih ansambala, sa celokupnim bogatstvom narodnog stvaralačkog duha i umeća. Izvođači prethodno prolaze opštinske i regionalne selekcije.

In 2015, 2016, 2018, 2020 and 2021 World Music Association of Serbia published five guides on Serbian and English language in order to present Serbian on WOMEX. These guides include various informations about Serbian Roots Music and World Music scene. You can download them on the following link: worldmusic.org.rs/vodici-guides

The festival presents traditional dances, customs, instruments, soloists, toast masters, etc. During the two days of the festival some 30 to 40 groups showcase the riches of the folk arts and skills. To qualify for the festival the performers must win in the local municipal and regional competitions.

SABOR GAJDAŠA BALKANSKIH ZEMALJA BALKAN BAGPIPES FESTIVAL, SVRLJIG

August, Since: 2007.

Organized by: Centar za turizam, kulturu i sport Svrljig

www.kcsvrljig.rs/sabor-gajdasa

Sabor se organizuje u saradnji sa Muzikološkim institutom Srpske akademije nauka i umetnosti, Katedrom za etnomuzikologiju Fakluteta muzičke umetnosti u Beogradu, Etno-kulturološkom radionicom Svrljig, Srpskim etnomuzikološkim društvom, Savezom amatera Srbije i dr. Osnovni cilj manifestacije da sačuva ovaj stari muzički instrument, prezentuje i sačuva još uvek nezabeležana narodna kola i podstakne mlade stvaraoce – gajdaše.

This festival is organized in cooperation with the Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Department of Ethnomusicology of the Faculty of Music in Belgrade,

Ethnic Culture Workshop in Svrljig, Serbian Ethnomusicological Society, the Association of Amateurs of Serbia and other institutions. The aim of the festival is to preserve this old musical instrument, present yet unrecorded folk dances and encourage young musicians playing this instrument.

SABOR NARODNOG STVARALAŠTVA SRBIJE SERBIAN FOLK ARTS FESTIVAL, SERBIAN CITIES

October, Since: 1972.

Organized by:

Association of Amateurs of Serbia

+381 11 30 36 092

Ovaj sabor je najvažnija i najprestižnija manifestacija izvornog narodnog stvaralaštva i tradicionalne kulture u Srbiji. To je nacionalna, sveobuhvatna i završna smotra izvornog stvaralaštva u oblasti igre, pesme, svirke, nošnje i običaja, na kojoj se predstavljaju najbolji, odabrani tokom godine, na regionalnim i pokrajinskim saborima narodnog stvaralaštva.

This festival is the most important and most prestigious event showcasing authentic folk arts and traditional culture in Serbia. It is a national, all encompassing and the final annual presentation of the highest achievements, including dance, song, music, folk costumes and customs, and the best performers selected throughout the year in the regional and local festivals.

FESTIVAL TAMBURAŠKIH ORKESTARA SRBIJE / FESTIVAL OF TAMBURICA ORCHESTRAS OF SERBIA, RUMA

October, Since: 1989.

Organized by: Cultural Centre Ruma and the Association of Amateurs of Serbia

- +381 22 474-289
- info@kcruma.co.rs
- www.kcruma.co.rs

Svake godine, u dve festivalske večeri, učestvuje desetak velikih tamburaških orkestara iz Srbije i regiona.

About a dozen of large tamburica orchestras from Serbia and the region come here every year to play the two festival evenings.

FESTIVAL "BISERNICA JANIKE BALAŽA", NOVI SAD

October, Since: 2001. Organized by: NGO

"Tamburica Janike Balaža"

- + 381 21 520-335
- @ udrjbalaza@gmail.com
- www.janikinitamburasi.com

Medunarodni festival malih tamburaških orkestara "Bisernica Janike Balaža" ima za cilj očuvanje tamburaške baštine i svega onoga što je Janika Balaž ostavio tamburašima u amanet. Na festivalu učestvuju tamburaški orkestri iz Srbije i regiona. The international festival of small tamburica orchestras "Bisernica Janike Balaža" aims to preserve the heritage of tamburica music and the legacy of great tamburica player Janika Balaž. The festival hosts tamburica orchestras from Serbia and the region.

FESTIVAL SANDŽAČKE SEVDALINKE SANDŽAK FESTIVAL OF SEVDALNIKA SONGS, NOVI PAZAR

November, Since: 2011.

Organized by: Bosniak National Council

- + 381 20 315 608
- glavni.ured@bnv.org.rs
- www.bnv.org.rs

Festival ima za cilj očuvanje i promociju sandžačke sevdalinke kao međunarodno priznate kulturne baštine.

The aim of the festival is to cultivate and promote sevdalinka songs, internationally recognized as the cultural heritage of Sandžak.

Novi Sad, Serbia

WORLD MUSIC FESTIVALS

Dragačevo`S Brass Bands Festival, August, Since: 1961. Center for culture, sport and tourism of the municipality of Lučani

- Trg Slobode bb 32230 Guča, Serbia
- +381 32 854 110
- www.saborguca.com
- www.gucasabor.com

NIŠVILLE JAZZ FESTIVAL, NIŠ

International Jazz Festival August, Since: 1995.

Nišville Production

- Bulevar dr Zorana Đinđića 58a 18000 Niš, Serbia
- +381 18 235 161
- nisville@nisville.com
- www.nisville.com

KARUSEL KARUSEL, ČAČAK

Festival ambijentalne i etno muzike, July, Since: 2009.

- a dule darijevic@hotmail.com
- www.karuselfest.org

ETHNO.COM PANČEVO

Traditional and World Music Festival. September.

Since: 2003. Kulturni Centar Pančeva

- ul. Vojvode Živojina Mišića 26000 Pančevo, Serbia
- +381 13 346 579
- pr.kcp@3dnet.rs
- www.kulturnicentarpanceva.rs

ZEMAN, **NOVI PAZAR**

World Music Festival August, Since 2018

Kulturni centar Novi Pazar zemanfest@gmail.com

www.zemanfest.com

ETHNO FUSION FEST. BELGRADE

International World Music Festival, June, Since: 2008. Tevreiski centar za kulturu i umetnost

- ul. Maršala Birjuzova 19 11000 Belgrade, Serbia
- +381 65 200 45 25
- ethnofusionfest@gmail.com
  - www.ethnofusionfest.com

DONBOS FEST

DOMBOS FEST. MALI IĐOS

International World Music festival, July, Since: 2001.

- Ispod Brda 1 24321 Mali Iđoš
- +381 24 730 020
- dombos@dombosfest.org
- www.dombosfest.org

etnofest.org

ETNOFEST. SUBOTICA, PALIC

International World Music Festival, June.

Since: 2004. *Etnofest – World* **Culture Association**

- Morgoški put bb (P.O. box 17) 24413 Palić, Serbia
- +381 600 300 624
- info@etnofest.org
- www.etnofest.org

CUBANERO SALSA FESTIVAL, NOVI SAD

International Salsa Festival. May, Since: 2008.

Allegro Dance Center

- Trg Marije Trandafil 14 21000 Novi Sad. Serbia
- +381 60 600 30 30
- mail@allegrodance.info
- www.cubanero.net

Festival & Marathon

belgradetangoencuentro.com

NATURAL FESTIVAL Reggae festival

- ugrekultivator@gmail.com
- www.naturalmystic.info

ETHOKAMI ETNOKAMP AND FENOK, KIKINDA

Dance, Traditional and World Music Camp and Festival, July, Since: 2002.

guslekikinda@gmail.com

- poljafestival
- poliafestival

M MALONFESZTIVÁL MALOMFESZTIVÁL. **OROM**

Alternative, fusion, world etc. August, since 2014.

- @ wemsical.serbia@gmail.com
- www.malomfesztival.com

March, Since: 2000.

- info@gaf.rs
- www.gaf.rs

ESTAM. KRAGUJEVAC

World Music Festival FSTAM December, Since 2018

SKC Kraguievac

- muzika@skckg.com
- w skckg.com

Belgrade, Serbia

ringring.rs @todomundoworldmusicfestival Lake Palić, Serbia **Always in June**

KüSTENDORF

KUSTENDORF DRVENGRAD, M.GORA

Film and Music Festival, January, Since: 2008.

- rastaint@gmail.com
- www.kustendorf-filmandmusicfestival.org

HAVANA EN BELGRADO, BELGRADE

Festival of Cuban music and dance, November, Since: 2011.

NGO Havana Belgrado

w havanaenbelgrado.com

TODO MUNDO, BELGRADE

International World Music Festival, Autumn, Since: 2012. *Ring Ring*

- +381 63 365 783
- bojan.ringring@gmail.com
- www.ringring.rs

CROSSOVER MUSICFEST

CROSSOVER MUSICFEST

July, Since 2019 Loznica

www.crossovermusicfest.com

POCKET GLOBE

International World Music Festival, Novi Sad, Autumn, Since: 2022. Ring Ring

- +381 63 365 783
- bojan.ringring@gmail.com
  - www.ringring.rs

SERBIA WORLD MUSIC FESTIVAL. TAKOVO -GORNJI MILANOVAC

International World Music Festival, April, Since: 2009.

- +381 60 516 00 07
- info@serbiamusicfestival.com
- www.serbiamusicfestival.com

DANI BRAZILA, NOVI SAD

Samba Carnival August, Since: 2010.

NGO Artkor

- ul. Radnička 14 21000 Novi Sad, Serbia
- +381 21 431 891
- office@danibrazila.org
- www.danibrazila.org

LABELS

PGP RTS (EX PGP RTB)

Produkcija gramofonskih ploča - Radio televizije Srbije

w www.rts.rs

MULTIMEDIA MUSIC

Managing Director MD: Rodoljub Stojanović:

- rodoljub.stojanovic@ multimedia-music.com
- w www.multimedia-music.com

- @ etnoumlje@gmail.com
- www.worldmusic.org.rs

ANTONOVKA RECORDS

- aa@antonovka.online
- w www.antonovkarecords. bandcamp.com

LAMPSHADE MEDIA

- info@lampshademedia.rs
- www.lampshademedia.com

MASCOM RECORDS

- @ records@mascom.rs
- w www.mascom.rs

ODLIČAN HRČAK

- @ wpshower@gmail.com
- www.odlicanhrcak.com

MANAGEMENT & BOOKING, INSTITUTIONS & ASSOCIATIONS

WORLD WORLD MUSIC ASSOCIATION SRBIJE OF SERBIA

Interest: World Music

- ul. Save Kovačevića 2/4 35000 Jagodina, Serbia
- +381 35 251 012
- etnoumlie@gmail.com
- www.worldmusic.org.rs

rina

RING RING

Interest: World Music etc.

- +381 63 365 783
- bojan.ringring@gmail.com
- w www.ringring.rs

WMAS Booking

INTEREST: WORLD MUSIC

- Marija Vitas
- +381 62 552 120
- etnoumlje.urednik@gmail.com

ADZNM GUSLE

Interest: Dance, traditional and World Music

- ul. dr Zorana Đinđića 2 23300 Kikinda, Serbia
- +381 230 400 560
- +381 230 402 560
- guslekikinda@gmail.com

INSTITUTE OF MUSICOLOGY OF THE **SERBIAN ACADEMY OF** SCIENCES AND ARTS

- ul. Knez Mihailova 35 11000 Belgrade, Serbia
- +381 11 26 39 033
- musicinst@music.sanu.ac.rs
- www.music.sanu.ac.rs

LONG PLAY

Interest: Concert Agency

- ul. Majke Jevrosime 42/19 11000 Belgrade, Serbia
- + 381 11 3223 558
- infolongplay@gmail.com

SERBIAN ETHNOMUSICOLOGICAL

11000 Belgrade, Serbia

mira.zakic@gmail.com

www.longplay.rs

ul. Nehruova 105

+381 11 26 43 598

BALKAN CULTURE HERITAGE

Interest: World Music

- ul. Kralja Milana 2 (Vukova zadužbina) 11000 Belgrade, Serbia
- info@bojananikolic.rs
- www.bojananikolic.rs

TANGO ASSOCIATION

- ul. Mate Jerkovića 6 11000 Belgrade, Serbia
- info@beltango.com
- www.bta.org.rs

BELGRADE TANGO ASSOCIATION

Interest: Tango

- +381 63 338 973

SOCIETY

CENTER FOR INTANGIBLE CULTURAL

HERITAGE OF SERBIA

ETHNOGRAPHIC MUSEUM IN BELGRADE

- Studentski trg 13 11000 Belgrade, Serbia
- +381 11 32 81 888
- info@etnografskimuzei.rs
- www.etnografskimuzej.rs

CENTAR ZA ETNOMUZIKOLOŠKE DELATNOSTI

Interest: Ethnomusicology

centar-za-etnomuzikoloske-delatnosti etnomuzikoloske.delatnosti@gmail.com

MULTIKULTIVATOR Interest: World Music etc.

- vladimirdj@gmail.com
- w www.multikultivator.

org.rs

PROMOTERS AND JOURNALISTS

ALEKSANDAR NIKOLIĆ

Tango promoter, bandoneonist

- Co. Belgrade Tango Association
- Beltango Quinteto
- ul. Mate Jerkovića 6, Belgrade, Serbia
- +381 63 338 973
- info@beltango.com
- www.bta.org.rs

BOJAN ĐORĐEVIĆ

World music promoter and manager, radio DJ, journalist

- Co. Ring Ring
- Co. Radio Belgrade 3
- **Go.** Magazine Etnoumlje
- world Music Charts Europe, member
- Balkan World Music Chart, member
- +381 63 365 783
- bojan.ringring@gmail.com
- w www.ringring.rs

VLADIMIR ĐORĐEVIĆ

World music promoter

- Co. Multikultivator
- vladimirdj@gmail.com
- www.multikultivator.org.rs

MARIJA VITAS

Ethnomusicologist, journalist and a world music promoter

- **Co.** World Music Association of Serbia
- **©.** Magazine Etnoumlje, editor
- Balkan World Music Chart, editor
- Co. Transglobal WM Chart, member
- etnoumlje.urednik@gmail.com

HORVÁTH LÁSZLÓ

World Music Promoter and Manager

- Co. X Produkcio
- co. Fono
- Dombos Fest
- Bartok Bela ut 92-94/A, 1115 Budapest, Hungary
- +361 365 16 12
- folkeuro@axelero.hu

SAŠA IGNJATOVIĆ

Samba promoter, musician

- On Dani Brasila, NGO Artkor
- Radnička 14, 21000 Novi Sad, Serbia
- ashai@nspoint.net@
- www.danibrazila.org

IVANA KOMADINA

Music editor, musicologist, iournalist and a music critic

- Radio Belgrade 2
- World Music Charts Europe, member
- ikom@sezam.net

IVANA LJUBINKOVIĆ

Ethnomusicologist, journalist, music critic

- Classicall Radio
- Magazine Etnoumlje
- ivana.ljubinkovic@gmail.com

JULIJANA BAŠTIĆ

Ethnomusicologist, journalist

- julijanaj88@yahoo.com
- Co. Magazine Etnoumlje

MIRJANA RAIĆ TEPIĆ

Ethnomusicologist, music critic

- mirjana.raic@vahoo.com
- Co. Magazine Etnoumlje

DEJAN VUJINOVIĆ

World music promoter

- **Co.** Etnofest World Culture Association
- **Go.** Magazine Etnoumlje
- Balkan World Music Chart, member
- Horgoški put bb (P.O. box 17) 24413 Palić, Serbia, +381 600 300 624
- @ info@etnofest.org
- www.etnofest.org

NIKOLA GLAVINIĆ

Music editor and journalist

- co. Radio Novi Sad
- **60.** Magazine Etnoumlje
- Balkan World Music Chart, member
- @ glavinik@yahoo.com

OLIVER ĐORĐEVIĆ

World music promoter and publicist

- **CO.** World Music Association of Serbia
- **GO.** Magazine Etnoumlje
- Balkan World Music Chart, member
- ul. Save Kovačevića 2/4, 35000 Jagodina, Serbia
- etnoumlje@gmail.com
- www.worldmusic.org.rs

VOJA MALEŠEV

World music promoter

- co. Pocket Globe
- voksterovski@gmail.com

RADIO AND INTERNET SHOWS

RTS RADIO PLETENICA

Digital Radio Channel www.rts.rs # radio-pletenica

OD ZLATA JABUKA

Radio Show Radio Belgrade 2

from Monday to Friday, 11:00 a.m.

Podcast: www.rts.rs # od zlata jabuka

DISCO 3000

Radio Belgrade 3

Tuesdays, 10:45 p.m.

Podcast: www.rts.rs # disco 3000

PUT SVILE

Radio Belgrade 2

Sundays, 1:00 p.m. www.rts.rs # put svile

MUZIKA SVETA

Radio Belgrade 3 Saturday, 11:10 p.m. www.rts.rs # muzika sveta

ETNIKA

Radio Belgrade 1 Thursday, 11 p.m. www.rts.rs # etnika Пројекат "Србија на WOMEX-у 2024" и реализацију ове публикације подржали су: The project "Serbia at WOMEX 2024" and the realization of this publication were supported by

Republic of Serbia Ministry of Culture

SERBIA CREATES

SERBIA 7 CREATES

- Serbia Creates is a national platform founded with the idea to support and develop the values of contemporary Serbia creativity, innovation and originality. This new concept aims to recognize, affirm and highlight the creativity and success in the areas covered by the knowledge-based economy.
- The platform promotes the highest values authenticity, cultural diversity, excellence, trust and openness relying primarily on creative heroes and "icons", exceptional people who inspire with their achievements, share enthusiasm and commitment to their creativity and research.
- The concept of Serbia Creates emphasizes the importance of creative industries, science and knowledge-based economy, supports artists and creators to enter the international scene, and presents Serbia as a country of people who are creative, innovative, persistent, reliable and determined.
- The platform is part of a broader initiative by RS Prime Minister Ana Brnabic to initiate measures to change the legal, business and social environment in Serbia in direct cooperation with artists and innovators, as well as the creative sector in general, in order to support the development of existing and new initiatives in areas of innovation, creative industries and artistic creation.

СРБИЈА СТВАРА

СРБИЈА **Т** СТВАРА

- Србија Ствара је национална платформа основана са идејом да подржи и развија вредности савремене Србије креативност, иновативност и оригиналност. Овај нови концепт има за циљ да препозна, афирмише и истакне уметничко и свако креативно стваралаштво и успех у областима обухваћеним економијом заснованом на знању.
- Платформа промовише највише вредности аутентичност, културну разноликост, изврсност, поверење и отвореност ослањајући се првенствено на креативне хероје и "иконе", изузетне особе које инспиришу својим достигнућима, деле ентузијазам и посвећеност свом стваралаштву и истраживању.
- Кроз концепт Србија Ствара истиче се важност креативних индустрија, науке и економије засноване на знању, пружа се подршка уметницима и ствараоцима да излазе на међународну сцену, а Србија се приказује као земља људи који су креативни, иновативни, упорни, поуздани и истрајни.
- Платформа је део шире иницијативе председнице Владе Републике Србије Ане Брнабић да у непосредној сарадњи са уметницима и иноваторима, као и креативним сектором уопште, иницира мере за измену правно-пословног и друштвеног окружења у Србији у циљу подршке развоју постојећих и настајању нових иницијатива областима иновација, креативних индустрија и уметничког стваралаштва.

ABOUT THE PUBLISHER

World Music Association of Serbia is non-profit organization established in 2000 and it gathers admirers of roots and world music. The association has initiated various actions so far, in order to affirm, popularize world/ethno music in Serbia and presentations of the local traditional and world music abroad. The most significant activities and projects of this association are:

ETNOUMLIE MAGAZINE

In 2007, we launched a magazine, where we publish reviews, reports, interviews, essays, travelogues ... The focus is on the musical life of Serbia, the Balkans, southern and eastern Europe. From 2018, there is also a section Magazin Etnoumlje on our portal.

WEB PORTAL

The activities of the Association have been visible on our portal since 2012. In addition to the online version of the Etnoumlje Magazine and the News section, there are numerous other sections: WMAS Records, Register of Artists and Bands from Serbia, Award, Balkan Chart, Festivals...

WMAS RECORDS

In 2007, the Association founded the WMAS Records label, with the idea of marketing world music from Serbia through physical and digital releases. To date, we have published over 30 releases, covering a wide field, from traditional music to ethno-jazz and contemporary tendencies.

PROMOTIONS ABROAD

Since 2015, with the support of the Ministry of Culture and Information, we have been present at WOMEX, where we exhibit a variety of material. In addition, our latest projects, aimed at introducing the foreign audience to the cultural scene of Serbia, relate to exhibitions intended for diplomatic missions.

BALKAN CHART

The Balkan World Music Chart panel was launched in 2019 with the idea of promoting Balkan music. We publish quarterly lists and an annual one. Panel members come from different countries. We are looking forward to new members, as well as cooperation with radio stations.

AWARD

The Vojin Mališa Draškoci Statuette is an award established in 2013. This is also the way of encouraging the world music genre in Serbia, by rewarding the artists who are, among other things, inspired by traditional music.

REPRESENTATIVE ASSOCIATION

In 2019, the Association was granted the state status of representativeness for the area of intangible cultural heritage. The tasks of representativeness include granting the status of Expert in Culture and proposing candidates for the Cultural Experts for top contribution to national culture accolade.

DIGITAL ARCHIVE

Since 2012, the Association has been collecting phonograms, videos, photographs, printed and handwritten archives, which relate to world music heirdom in Serbia. Along with the collection of material, its digitization, processing and signing are also performed.

The association cooperates with many institutions and associations in Serbia and Europe. We invite musicians, musicologists, ethnomusicologists, promoters, discographers, journalists and others whose profession is in any way related to traditional and world music, as well as music admirers, to join us.

More info: worldmusic.org.rs